

Antoni Library Lafayette St

THE LITHUANIAN WEEKLY
„Vienybė Lietuvių“
Published every Wednesday
Brooklyn, New York
Yearly subscription rates:
In the United States and
Canada \$2.00
To Foreign Countries \$2.50
Advertising rates on applica-
tion.
Address all communications
to publishers:
J. J. PAUKŠTIS & B. BRAZYS
120-124 Grand st.
Brooklyn, N. Y.

WIENYBĖ LIETUVŲNIKŲ

„Vienybė Lietuvių“
Išleista kas trečiadienį
Brooklyn, N. Y.
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose ir
Kanadoje \$3.00
Europon ir kitur \$2.50
Prenumerata mokama iš vir-
šaus. Prenumeratos metas
skaitosi nuo laiko užrašymo,
ne nuo Naujo Meto.
Apgarsinimų prekių klaus-
kite laišku.
J. J. PAUKŠTIS & B. BRAZYS
120-124 Grand st.
Brooklyn, N. Y.

Visuomenės, literatūros ir politikos savaitinis laikraštis.

Nr. 40.

Brooklyn, N. Y., Branch - Plymouth, Pa. 6 d. Spalio (October) 1909 m.
ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER OCTOBER 23, 1907, AT THE POST-OFFICE AT BROOKLYN, N. Y., UNDER ACT OF MARCH 3-RD, 1879.

Metai XXIV

Amerikos lietuvių inteligentų atidžiai.

Kol idealais, o broli, besigerėsi,
Siekk prie idealo, tik doro ir augėsi.
V. Kudirkas.

Pastaramjame laike jau mūsų laikraščiuose įvairių sumanymų nebetruksta, — yra jų net perviršys: kuone kiekviena me numeryje, beveik kiekviena laikraščio, galima rasti kokį nors vis naują sumanymą, ar pradedamą darbą. Tik, deja, kad tie sumanymai visad ir pasilieka sumanymais, o darbai — neužbaigtais darbais. Paimsim, kad ir sumanymą apie mūsų mokyklų tvėrimą paaugusėjai jaunuomenėi (žinoma, vakarinių ir švenčių dienų). Buvo rašyta, svarstyta, įvairių įvairiausių nuomonų išsireikšta. Bet tiek ir tebuvo. Nei vienos, nei mažytės korespondencijėles laikraščiuose nebuvo matyti, kad kur nors gi būtų tokia ar panaši mokyklėlė susitvėrusi. Arba vėl buvo kada tai pajudintas sumanymas „Vien. L.“ tarp Amerikos lietuvių įkurti draugiją ar bendrovę knygoms leisti, kad už pigesnę kainą galima būtų nusipirkti gerų, naudingų ir reikalingų pasiskaitymui ir apšvietimui knygelių, kaip panašiai Didžiojoje Lietuvoje buvo „Aušra“, „Šviesa“ ir dabar tebevyvaujanti ir gerokai knygų išleidžianti Kaune šv. Kazimiero Draugija knygoms ir laikraščiams leisti. Bet tas sumanymas nebuvo pagaliaus nei svarstytas, nors, mano dėta, reikėję buvo iš visų pusių geriausiai apsvaistyti ir paremti. Tuo tarpu mūsų visuomenė net neatsiliepė; ji tylėjo ir tebetylė. Matyt, jai nebrangus lietuvių apšvietimas, jį jo nemoka, ar nenori gerbti. Tečiau, antra vertus, ne kiekvienas sumanymas yra įvykinamas ir vykintinas. Gal ir šis sumanymas (kitų, ne mano sumanytas) yra tokios pat rūšies, gal ir jo laukia to kia pat klotis, kaip ir kitų. Apie tai tegu sprendžia visuomenė.

„V. L.“ 29 nr. aš kalbėdamas mokyklų tvėrimo reikaluse, išsitariau, kad įvairių mūsų uždavimus ir darbus, vertus gyvenimui įkūnyti, gali vien tik mūsų inteligentai, ir dągi atvirai pasakiau, kad tokiuose dalykuose jiems (inteligentams) reikia butinai vienybės-artumo, tam tikros savos visapusiškos organizacijos ar draugijos. Kad geriausiai suprasti mano norus, skaityto-

jai velyčiau paimti antrą kartą jį numerį „Vien Liet.“ ir perskaityti. Nesuklysiu pasakęs, kad mūsų inteligentija... tamsi, arba tiesiog, sakant Paskalio žodžiais: „Tie, kurie yra tik paragavę mokslo, mano esą gudrūs, ardo pasaulį ir daro daugiau blogo, negu tie, kurie nieko nemoka“. O mūsų gyvenimui reikalinga daugiausiai gerų, pasišventusių visuomenės veikėjų, politikų ir sociologų. Mums dabar reikia daugiausiai darbininkų, nes gerai ir sąžiniškai atliekamas darbas yra begalo reikalingas visuomenei. Pas mus gi darbininkų nėra; nors kuone visi skaito save visuomenės veikėjais, bet galų gale tik tai pešties ir barties t-moka tarp save, o pertai, kad vi-i jie yra pavaršutinio mokslo, taip sakant diletantai, ir todėl neseika mokslo nurodymais, bet savo fantazija arba katekizmais, kurių galima išmokyti atmintinai, nei kiek neišgilinus jį mokslą ir jį gyvenimo reikalus. Taip, mūsų inteligentija tamsi; ji pasiskirstė į partijėles nemoka parengti programų, nemoka formuluoti reikalavimų, ir tie, kurie baigė universitetus ir tie, kurie baigė seminarijas, gimnazijas ir mažąsias liaudies mokyklas. O juk mes, amerikiečiai, inteligentijos turime ir jos vis kas kart daugiau randasi; tečiau, niekad, o niekad mes naudingose darbuose jos neulaukiame. O pertai, kad vis mūsų inteligentija yra mažo mokslo. Tad gi, kodėl nekovoji su mūsų pačių, su inteligentijos tamsiumu... Kodėl visi daugiau nesimokina, negu dabar?...

Kad visam tam pagelbėti, kad mūsų inteligentijai apšviesti ir pažinti savo gyvenimo reikalus, reikalinga jiems sava draugija.

Štai pas mane senai jau guli pluoštelis kelių patarimų tuose dalykuose. Vienas iš jų nuo inteligentų miesto B. šiaip skamba:

Dėlei parankesnio susinešimo visuose mūsų reikaluose, reikėtų sutverti tam tikras lietuvių inteligentų ratelias:

- 1) Sutverti Amerikos Lietuvių Intelligentų Ratelias, kuriis sutrumpintai būtų vadinamas „Alira“, sąnariai — „aliriečiai“.
- 2) Turėti savo fondą, į kurį sąnariai mokės mėnesines mokesčius, — sakysim, po 25 c. Iš to fondo leisti mėnesinį ar kvartalinį „Aliros“ laikraštį. Jame būtų tik originaliniai

(jų pačių rašyt) straipsniai, bel-tristika, eiles, Amerikos lietuvių padėjimo peržvalga bei statistika, kritikos straipsniai įvairių spausdintų veikalų ir mokslo dalykai. Laikraščioi būtų parinkta sudėtinė redakcija, o sutvarkymui medžiagos būtų išrinktas vienas iš „aliriečių“. Netinkami ir ne taip svarbūs „Aliros“ laikraščioi raštai būtų perduodami kitiems pirmieviškiems laikraščiams.

- 3) „Alira“ rūpinis Amerikos lietuvių moksleivių ir inteligentų reikalais — suteiks informacijas mokslo ir vietų gavimui.
- 4) „Alira“ bus bepartiviška, bet radikaliskai pažangi, su plačia politiska ir religiską tolerancia, ant tiek, kiek lietuvių gyvenimas leis.
- 5) „Alira“ darys savo metinius ar tam tikrus inteligentų susivaižavimus. Juose bus netik inteligentų reikalai apkalbami, bet daromi peržalginėjimai visų Amerikos lietuvių judėjimo ir kultūros sąlykų, skolinami apšvietos keliai, tam tikrais iš laiko parengtais referatais.

Tokias tai pažvalgas viena inteligentų sąjula išsireikšė. Išsireikšimų girdėjau ir daugiau, padėsim, kas link laikraščio. Sako, kad „Alira“ užtaryt visokias tolerancijas, butent tikiybę, politiską, rasinę ir tt. Kad joje turėtų balsą ir kunigai ir pasaulinieji inteligentai; kad jų raštai būtų aktualiskai, trumpi, rašyti apie dalyką, kuriuo interesuojasi dvotoje valdojoje visą skaitančioji inteligentija. Kad netvarų ir užgaunantieji sveitinis jaunsus straipsniai ir rašyti be persitikrinimų būtų atmetami. Kad laikraščio sutvarkymas būtų pavyzdžio visiems kitiems perijodiskiams išleidimams etc.

Taigi, amerikiečiai inteligentai, pagalvokit gerai savo gyvenimo užduotis, reikalavimus. Apsvarstykite gerai šį straipsnį ir jeigu pasirodytų reikalinga, jeigu norėtumėt šioje gyventi, sutvarkite panašią draugiją.

Vinciusas.

Kas pyksta ant savo neprietelius, tas suteikia jam progą pasijuokti.

Jei nori pasilikti atities valdonu, tai pildyk pačias artimasias priedermes, kurios stovi po ranka.

Apszvietos jaunimo rateliai Francijoj, Amerikoj ir Svedijoj.

II.

Pradėkim nuo Francijos. Išsim pirmų-pirmiausių francuzų taip vadinamas mokyklų tarybas arba paglobas. Pirma-niame straipsnelyje mes kalbėjome, kaip silpnai jaučiasi Rusijos kaimo mokytojas; jis pats pražusta kaimiečių tamsumo akuose. Bet kur silpnas vienas, ten yra galinga organizacija, arba kulturingų darbininkų sąryšys. Francuzų mokyklų taryba atsižūri ant save, kaip nedidelio vidurinio, kuriam pavesta ne vien apšviesti jaunuomenę, bet prirengti ją į tikrą pilietiską gyvenimą. Šitos tarybos ir tarybėlės nesijaučia susirinkimuose, kad jie yra tik žvaigždėti činauninkai, bet renka medžiagiskus šaltinius pagelbėti besūčiams moksleiviams padalinti juos rubeliais, autuvu, knygomis, pataiso jiems pusryčius, įrengia vasarines kolonijas. Daug trūks, tie francuzų ūkėnai pridėda mokslo reikalams: įsteiginėja šventadienes ir vakarines klaias, užkviatinėja lekcijų skaitytojus, įtaiso knygyneilus, skaitykles, muzėjus, organizuoja moksliskas ekskursijas (pasivažinėjimus į kitus miestus, apžiūreiti universitetus, archyvus, muzėjus, paminklus, architekturos gražmenes, studijuoti gyventojų tipus, dabą, geografiją etc.). Bet ypatinga jų darbo svarbūma guli įrengimuose jaunimo ratelių (arba klubų *) ir šelpime kitokių moksleivinių organizacijų. Visos šitos jaunimo įstaigos turi tikslą išplėtoti jaunuomenėje sveiką draugiškumą ir sąvilyties dvasią. Išmėme pakalbėti apie šituos ratelius, kadangi čionai tvyro žingėdžiausioji dal s mūsų tikslo — bendro laudies švietimosi.

Reikia žinot, kad šitie rateliai-klubai Francijoj visu pirmu būna steigiami, kaipo vieta, kur jaunuomenė gali linksmai laiką praleist ir po draug išleugvo pratinties j protiskąjį darbą. Autorius akyvo straipsnio apie Francijos mokyklų tarybas, p. Choro pov, laikraštėje „Viestnik Vospitanija“ (Apšvietos Žinios) papasakoja, kad ratelių salėse nuolatos yvairiuojama

mokslo programa; čia muzika, šokiai, lengvi dramatiški vaidinėliai, gymnastika ir įvairūs lošimai kaitosi su moksliskais pasikalbėjimais ir paskaitymais prie ukanotų paveikslų. Paskaitymuose suteikiama jaunuomenei apščiai žinių apie vienybę, prirengiama jaunus piliečius prie draugiško gyvenimo ir bendro darbo. Patšai tokiuose rateliuose gyvenimas ir draugiški išvažiavimai supratiną jaunimą veikti ir protauti iš draugės. Paprastai ratelio bustas susidėda iš trijų kambarių; pats didisai — tai salė gimnastikoms ir lošimams su nukeliama scena-estrada; šoniniai kambariai — vienas žaislėms, kitas paskaitymams ir darbui. Patš ratelių sąnariai dalinasi į dūmenciu — studentų ir priaugančiosios jaunuomenės, kurie jau pabaigė mokyklos kursą, ir kiekvienam menciui yra atskiros formos žaislų ir užsiėmimų.

Kai-kurios augsčiau minėtos mokyklų tarybos įsteigia bendrus namus, kad juose galėtū susinėsti ir bendrauti išsokio amžiaus jaunimas; gabesniems paaugusiems pavesta pagelbėti vaikams prie mokimomosi; mergaitės siuva bal-tinius, rubelius „naujakams“ iš neturtingųjų šeimynų. Bet ypatingai svarbū darbą pildo šitos tarybos tarpe moksleivių, suvedamos juos į draugystes ir jas palaikydamos savo tarpininkavimu. Ištikro niekas taip nesubendrina priaugančių žmonių, kaip šitokios įstaigos. Jauni sąnariai įneša į savo draugystėles nedidelius mokesčius, iš kurių pusė buna sunaudojama jų pačių susėlpmui atsitikus ligai ar nelaimi, jei jų šeimyna yra neturtinga. Jaunuomenės sąjungos turi daug platenius uždavimus. Jie įtaiso pasilinksminimo ir lekcijų vakarėlius, paskaitymus, sujieško savo nariams darbus, remia prastoju sius užieimimą; kartais jie bendromis spēkomis nusisamdō zemės sklypeliū, kur įtaiso daržus, sodina augalus, čiepija medžius. Štie mokiniai yra dvasiškos spēkos barstytojai: jie sutaiso mokykloms knygyneilus, sužino biednesnių moksleivių padėjimą ir praneša tarybai, kad suselptų; padėda išdalinti avalines, drapanas, vadovėlius; suziuri, ar moksleiviai lankosi mokyklon ir del kokį priežasčių nesilanko.

Į šitas sąjungas daugiausiai priguli jau užbaigę kokius-

nors mokslo kursus. Jų darbas sutinka francuzų jaunuomenės didelę užuojausmę ir labai populiariskas, nes yra atvirai ir po visuomenės akimis vedamas. Panašų darbą senai jau svajoja uždėti Rusijos moksleivių jaunimas, tik da valdžiai trukdant, tas nesidūda. Vietiniai francuzų jaunimo rateliai jau neužganėdina tokio akų ploto, kokis galima uzmątyti iš parapijinės varpinycios, — jau bandoma susijungti su kitais rateliais: taip, va, jau pradėda atsirasti rateliai miestų, departamentų (t. y. gubernijų), net gi ir sričių, o nuo 1898 metų pradėda daryti visos Francijos ratelių suvažiavimai.

Kad francuzų jaunimo rateliai bujoja, tai šitą mums užviską aiškiau parėiskia skaitlinės. Jau 1900 metuose buvo Francijoj tokių ratelių 4784 su 234,958 abiejų lyčių sąnariais ir 886,749 frankų (apie \$10,000) įplaukė ratelių išdan piniginio turto. Kai kurių miestų rateliai turėjo net iki 160,000 frankų metinių įplaukų. Trejus metus veliau, 1903, ratelių skaitlius jau siekė 6000.

Kokią naudą visuomenei neša šitie rateliai, nereikės daug laktų poveriaus marginti, jeigu trumpai apibudinsime jų vyriausį tikslą. Grėta humaniško jaunuomenės subendrinimo, rateliai rūpinasi draugus priruosti į profesijas, amatus; apgina juos fabrikuose ir amatinėse nuo blogo išnaudojimo, prižiūri, kad ne laikytū jaunamečius prie vieno darbo, atbukinančio energiją, kad neužverstū juos pašaliniais darbais. Įtaiso techniškų kursų arba išrupina juos nuo miesto valdžių, darbo uni-jų, birų ir tt. Sujieško savo mokiniams jų linkimui tinkančius darbus — amatinėse, sąkrovose, ant ūkių. Einančius į kareiviją ir persikeliančius kitan miestan sąnarius, tenai juos vietiniai rateliai draugiškai pasitinka ir visokiūos atsitikimuose pagelbsti.

Tai yra visapasaulinės moksleivių organizacijos, kurios kovoja su klerikalizmu ir reakcija. Jos skiepia žmonėna moksliską pasualežvalgą ir skelbia idėją visų tautų lygybės, idėją politiskos laisvės ir drauginės teisybės.

Zinoma, nesnaudžia francuzų klerikaline reakcija. Kova tarpe valdžios su reakcijine katalikybe spiria veikesnius klerikalus taip jau vienytes; ikišiolai ir jie jau turi įsteigę

* Zods „klubas“ lietuviams reikėtū pratinties pamainyti „rateliu“, nes angliškai „club“ nieko daugiau ir noreiškia kaip rateli, draugijėlė.

po savo įtekme apie 3000 mokytųjų, paglobų ir kitokių įstaigų; jau ir jie turi savotiškus ratelius (klubus), kuriuose pradeda žaisti, žaisles pakeičia spektakliais, o spektaklius maldomis, tikėjimais pasikalbėjimais, ir tam tikromis lekcijomis iš suklastotos istorijos. Įkūrė net tam tikrą savo ratelių organą, klerikaliską laikraštį „Kryžius“. Bet šioji kultūrinė būdų kova, pagimdžiusi žmonių švietimo lenktynes pirmųjų ir atgaleivių klerikalų tarpe, nėra be naudos -- abeji jie prirenčia darbininkų mirties prie demokratijos, iš kurios ypač išauklaidis ir yra kilusi.

Vargomatis.

Mišiu užpirkimas.

(Lietuvos kaimų paveikslėlis.)

— Kas žin kas pasidare, kad mūsų karvės ėmė skursti: noriu nunešt ant mišiu, ar ne duos bent Dievas joms sveikatos.

— Aš nedėlioje eisiu į baznyčią ir galiu už tave paduoti pinigų kunigėliui.

— Ašiu tau, Mortel', aš pati rengiuosi į baznyčią ir nunešiu tris rublius ir klebonijai.

— Jeigu tu mane da myli, Agoty', tai pavelyk man: aš geriau nueisiu!

— Bet dėlko gi, Mortel'?? Gal turi kokį reikalą prie klebono?

— Reikalą — ne reikalą, bet taip sau... pavelyk jau man... Ir prieg tam verčiaus duot ant mišiu ne klebonui, bet jaunamjam kunigėliui.

— Dėlko gi tu, Mortel', taip stengiesi nunešt jam pinigų ar malda jo geresnė, o gal jis gerai priima nunėsimą?

— Ne, taip sau... ir Morta nuleido akis paraudusi.

Agota pamatė, kad jos bičiulėnori lyg ką paslėpti; tas da labiau pakurstė jos žingeidumą, ir ji sutiko pavesti Mortai užpirkimą mišiu, kad tik tai patirti jos paslapty.

— Gerai, — tarė ji, — aš duosiu nunešt už mane pinigų, tiktai pasakyk man visą teisybę!

— Bet pridėk, kad apie tai, ką išgirsi, niekam... nei burbt!

— To nėra ko nei priminti: jog tu žinai, kaip aš moku tyli!

Agota ir Morta — tai buvo dvi da nuo mažų dienų sutinkančios bičiulės. Jos užaugo kaiminytėje, tik treji ketveri metai da tepraėjo joms ištekejusi taipogi už dviejų kaimynų. Abiejų bičiulių vyrai buvo geri vyrai — nėra ko nei sakyti. Nors Mortos patsai buvo jau nesuviesu jaunas, bet ji nesiskundė ant savo padėjimo ir gyveno regimai laiminga. Ir po ištekejimui bičiulė pasiliko bičiulėmis, ir tankiai susiejusios išpasakodavo viena kitai savo visas paslaptis. Už tai gi ir dabar Morta ne labai slopėsi ir ėmė pasakoti:

— Aną nedėliaj patsai davė man tris rublius mišioms užpirkti už dušį jo tėvo. Teisybę pasakius niekados nebu-

vau da buvusi klebonijoje ir ėjau tenai labai nedrąsiai. Paklausiau vieno, kito ir atitikau kur jeit pas kleboną; bet klebonas ką tik buvo po pietų užmigęs ir visi bijojosi budinti; už tai gi tarnas man patarė nunešt pinigų pas jaunąjį kunigėlį. Įėjau į kambarį — o pati visa drėbu: mat nepratusi visai prie taip didelių pėnų; priegtam kambarijei man pa-irodė iš pradžios visai tamsu: mat žiemos laikas ir da langai buvo apkabinėti visokiais muslinais, Bet pasižvalgijusi pamačiau gale kambario prie lango kunigėlį berasantį už stalelio; tuojaus pagarbinau, jis biškį palaukęs atsakė ir atsigrėžė; aš taip ir nusigandau...

— Koki gi tu baugšti! — pasijuokė Agota.

— Nuėik tu — ir gi busi baugšti, bijais, kad ar zodžio netinkančio nepasakyt, arba taip ko... Bet tada neilgai man prisėjo drebėti. Kunigas tuoj žiurdamas man į akis, užklauė su kokių reikalu atejau. Man pasakius, jis atsistotojo nuo kedės, mane paprasė toliaus, pasodino, ėmė kalbinti, klausinėti... Ir aš pati nežinau, kaip aš jam tada atsakė nejau! Ėion pat stovėjo verdantis virdulis; tai man pripylė stiklą arbatos, ir taip gardžios, kad aš dar rados niekados tokios nebuvau gėrusi... Begegdama palikau drąsesnė, ėmiau daugiau kalbėti, atamenu, kitoje vietoje ir susijuokdavau; žinoma man drąsumo daug pridodavo ir tas, kad kambarijje buvo nevisai šviesu ir jis manęs nematė.

Išbaigus gerti stiklą ir pa bučiavus kunigėliui į ranką už arbatą, at-iminiau, kad jau laikas eit namon, ir atsistojusi ėmiau imt iš kišenės pinigų. Tiktai, man beimant, pajotau, lig kas prie manęs iš palengvo prisiglaudė ir... ir pabučiauvo... Staiga atsisukau nusi- stebėjusi atgal ir žiūriau užpakalyje manęs stovinti kunigėlis ir meiliai šypsosi!... Aš taip visa ir nutirpau! Išraudau kaip vėžys, iš rankų man iškrito pinigai, akis nuleidau žemyn ir stovėjau tartum negyva... Bet neilgai: tik pasijutau, lig kas pagavo mane į glėbį, ėmė karštai bučiuoti, vadinti dailiais vardais, malonėti... Morta nutilo, kad atgauti dvasią.

— Kas gi toliaus buvo? — žingeidžiai užklauė jos Agota.

— Toliaus? — nieko nežinau! Tiktai atmenu, kad užvalandos kunigas man sakė: „jau laikas tamstai važiuot namon!... Mišios bus pėtnyčioje“. Aš ir išėjau namon.

— Tai dabar aš nežinau, kaip padaryt su nunešimu, — pasakė nedrąsiai Agota, — nors ir prizadėjau tau paduoti pinigų, bet man rados... malda bus tikresnė, jeigu aš pati nunešiu... — Tai tu taip, Agoty', pildai savo zodį?

— Nepykk ant manęs, Mortel'! gal neužilgo ir jųs karvės ims sirgti!...

Šiuolėniskis.

PĒRŽVALGA.

* * „Kataliko“ sumanytam redaktorių ir leidėjų suvažiavimui, ant kiek teko patėmyti, pritarė šie laikraščiai: „Lietuva“, „Draugas“, „Keleivis“, „Žvaigždė“ ir „Saulė“. Gal buvo ir pas kitus prielankiai atsiliepta. Pasirodo tat, kad didžiūma sumanytų paremia, todėl reikėtų dabar išdirbti tiktai smulkesnė suvažiavimo programa. Mės patartume suvažiavimui miestą New York, kurį mės sykiu atzymėtume savo atlankymu, kaip pirmųjų mūsų laikraščių lopšį, nes čionai pradėjo eiti pirmiauj Amerikos lietuvių savaitiniai: „Lietuviška Gazietas“, „Unija“, taipgi „Lietuviškasis Balsas“. Laikas butų patogus apie Naujus Metus (1909—1910), nes tuomet mės atsistotume ant slenkscio trijų mūsų laikraščių jubilėjų: 1) sukaktuvės 30 metų (1879—1909) nuo išėjimo pirmojo lietuvių amerikiečių savaitinio „Lietuviška Gazietas“; 2) 20 metų sukaktuvės (1889—1909) nuo išteigimo lietuvių inteligentų laikraščio „Varpas“ Prusose ir 3) 5 metų sukaktuvės (1904—1909) nuo leidimo lietuvių spaudos Lietuvoje. New Yorkas arčiausiai stovivisiems rytinių valstybių lietuvių laikraštinkams, kurie beje ėa ir tveija didžiūmą mūsų raštijos.

* * Vardu „R. štininkų Fondo“ atsiaunkia į visuomenę p. p. V. S. Jokubynas, P. Siokevičius ir M. Mikolavičienė, kad iki 31 dienai spalimėn. š. m. nubalsuotų to fondo valdybon viršinikus. Renkama pirmiūnikas, padėjėjas, sekretorius, išduinkas ir trys nariai ir literatiškąjį komitetą. Draugijoms, kuopoms ir pavieniems žmonėms norodoma parstatyti valdybon 6 ypatas. Balsavimas prėsio siūsti: V. S. Jokubynui, 318 W. Broadway, So. Boston, Mass.

* * Bene laikraštine „vartu“ „Rygos Garsė“ pasirodė šit kiti žinotė: „Sulyg Pėterbargo cenzuros norudoma valdžia nutarė nepileisti į Rusiją daugelio Amerikoje einančių lietuviškų laikraščių. Taip po dabar nėra leidžiama „Lietuvos“, „Vienybė Lietuvininkų“, „Kovas“ ir kitų. — Mums apie tai da nieko neteko patirti ir mūsų skaitytojaj da po senovės tebegana Rusijos rybose „Vėbė Liet“. Berods tili rašo, kad kai kurius numerius prisimėnėma jims per Petrapilė, — matomai, perėjusius cenzuros rankas.

Prie Waterbury'o tragedijos. Z. fija Kriėmėniūtė ir Jozas Peėuilis, kurie taip bėntu budu nužudė Bronių Kulvinskį, pasiliko formaliskai teismo įkriminaluoti, kaip pirmiaėliai žmogudos perkelti į New Haven, Conn. kalėjimą. Teisių žinovai mena, kad minėtą porelė baus mirtimi, kada pareis jų teismas vasario mėnesy Augščiausiojo Teismo posėdzis.

Kompanijos už laikraščių. Da neseniai nuskambėjo grasinimai Bagočiaus ir Antonovo patraukti laikrašcius teisman

už jų „karjeros išteidimą“, dabar vėl žada „Lietuvą“ patraukti teisman jau pradėjusį įsigarsinti Atlas Trading Association, Philadelphiaje, kurios pramatorium yra jau nebešandien lietuviams žinomas A. A. Jocius, už „gadinimą reikalą“. — Be teismų, žinoma, kartais negalima apsieiti. Bet tokioose atsitikimuose, kaip viršuj paminėti, tai mūsų laikraščių „nuskrianiestieji“ tik profanuoja praklinų teisdarystės vardą. Kodėl, vieton teismų, pas mus užkliudytos ypatos nebando aiškiai ir šaltai pasiaiskinti? Mums netidomu, kad tai darytų p. Jocius, bet anaipol nedasiprotėjam, kad su skundais ant laikraščių įšeina „Lietuvoje“ p. V. Daukšis.

Lietuvės mėniskos. „Draugas“ rašo, kad rugs. 11 d. d. Scrantono vyskupas Hoban apvilkęs 7-nias lietuvaite ab tais, kaip seseris į sv. Kazimiero Seserų Kongregaciją Sekančios pastoę vienuolėmis: Katrė Baidokiūtė, Julė (Genaičiūtė, Agota Kubiliūtė, Domicė Čizauskiūtė, Kazė Audrauskiūtė, Petronė Bubiūtė, Elzė Čizauskiūtė. Chicaėjo rengiamas staty lietuviams „seserims“ vienuolynas, ir pakol jį pastatys, tai naujos kandidatės važiuoja į Scrantono seminariją. Jau pribuvė šėas: Elzė Didžiūniūtė ir Jieva Milinauckiūtė iš Baltimorės, Katrė Abračiūtė iš Edwardsville, Pa., Anelė Gradekiūtė iš Elizabeth Port, N. J., Magdė Š. dziūtė iš Newarko, Marė Mikėlaviciūtė iš Freeland, Pa. ir Stasė Nutautaitė iš Chicagos. Jau viso sv. Kazimiero kongregacijon įstoję 25-kios.

Prieš atėivius. Atėivystės Biuro viršininkas p. Keefe, Vašingtone, su komisijonierium Williams ant Ellis Island surinkė statistiką, kad apie 20% atėivių niekadus nepasilekė šios šalies ukėsa is ir surinkė pinigų grįžt atgal, kuoni skriaudžią ši kraštą. Imant sykiu visus paliegėjus ir su ligomis atėjusius, kurie paskui reiką visomenei užlaikyt. veik trečia dalis pri-iskaitanti prie neg-istėnių. Todėl atėivių biuras išdirbsiaj sumanytam ir įduosiaj tajj kongresnajo ateinančiais posėdziais, kad labiau ir tampriau suvaržyti atėivystę. Spalij 7 d. tampa suauktas Vašingtonam tikras suvažiavimas visų Amerikos atėivystės komisijonieriu, kurie bendrai apdirbsia šitą nuogandų projektą.

* * „Saulėn“ kas ten rašo iš Philadelphiajos, jog lietuvių senkatalikių arba „nepriugulmingasai“ kunigas, Vincas Dilionis tverias sau tenai parapiją. Bėda tik esą, kad nesirandą parapijonų.

* * Kad jau triukšmas pas kitus, tai ir Barono „Lietuvių Žinios“ netylės. 10 num. savo „Žinių“, p. Baronas alasingai grumoja Chicagos „Dagiu“ teismu, jeigu „D.“ nesulopys su \$10,000 tos skyles, kurią savo 7-ame num. Barono „Žinioms“ praplėšęs.

* * Darbo organizacija apie atėivius prasižengėjus. New Yorko valstijos Darbi-

niukų Federacija, savo metiniam susivažiavime miestelyj Troy, N. Y. nutarusi reikalauti legislatūros (desniataisės) ir kongreso, kad suteiktų galę gubernatoriui ir prezidentui visus svetimtaucius prasizengėjus, vieton uždaryti kalėjimus, visai prasilint iš Amerikos ir daugiau tų nebejeileisti. Dabar gi New Yorko kalėjimuose esanti ketvirta dalis prasižengėlių — svetimtaučiai — Nieko nesakant apie tokį nutarimą, negalima vieton nutylėti fakto, kurį Darb. Fed. pralenkė Sulyg geriausių autoritetų žinoma, kad New Yorko valstiją turi apgyvenę beveik du trečdaliai svetimtauciu. Jeigu kaliniuose ju yra tik ketvirta dalis, tai šitas praparodo, kad vietiniė šakniniai amerikonsi daug didesnį duoda prasižengėlių antšimtį. Kodėl tat svetimtaučius taip žiaur ai bausti?

* * Vėliausiai padaryt Rusijos statistika duoda šokius rezultatus. Iki 1907 m Rusijoje su Finlandija buvo 97 gubernijos ir sritis (oblasti), 930 miestų, 55 posados, 16, 853 valsčiai, 599,134 kaimų. Gyventojų buvo viso labo 152,009,300 abiųjų lyčių. Aut kiekvieno 1000 gyventojų pareina: 655 rusų 106 totorių, 62 lenkų, 45 finų, 39 žydų, 24 lietuvių. 16 vokiečių, 9 armenų, 9 guriečių, 35 įvairių smulkesnių tautysčių imant sykiu. Žinoma, per paskuti niu du metu statistika kiek tiek persmaipė.

* * „Aušros Draugystės“ išduinkas Dr. Šliužas 37 nr. „Lietuvos“ praneša, kad šitos draugijėlės išduinkai d. sausio 1909, įplaukė \$3221.48; išde liko \$977.33. „A. D.“ tes“ duota pašalpos šiemet šitiems užieniū m-k-lėviviams: K. Jasukaičiui — Bruxelles, V. Bailyteit — Berline, V. Mingalyteit — Berne, po 25 dol.

Iš Lietuvos.

Naumiestis (Suv. губ.). Rugsėjo 23 d pas Juozą Razaitį, naktį 12 val buvo krata. Nieko aiškiai uždrausto nerado. S. R. suėmė ir nugabeno į Naumiesčio kalėjimą, o išten, pralaidė 4 dienas, išgabeno Vilkaviškio kalėjiman. Suimtasai kaltinamas už prigulėjimą prie soc-dem. partijos. Nuo jo nutraukė fotografiją.

— Tą pat naktį žandarai padarė kratą pas kurpių Vinčą Viliniauską ir pas jo meisterį V. Padlešaitį. Padlešaitis nesuimtas. V. V. gi nugabentas į Vilkaviškio kalėjimą, kur ikišiolei tebesėdi. Kaltina jį už tai, kad neuzikrėstų par keliaves iš kalėjimo J. Akelaitis. Rado tik laiską nuo brolio iš Amerikos. Apsirikto nabagai, laiske kramolos nėra.

— Tą pačią dieną buvo krata pas Fel. Sirutį ir Petrą Staugaitį. Sako, pas Sirutį buvo dėl Blidzių. Pas jo brolį Julij klausinėjo apie Aleksą, Verbylą ir Blidzius. Juokai ir gana.

vo. Rugsėjo 30 d. suimtojo žmona įdavė gubernatoriui prašymą, po kurio pasirašė 20 aplinkinių gyventojų liudijančių, jog A. P. niekuomet žmonių per rubežių negabeno.

— Vilkaviškio tardymo kalėjime už politiką sėdi 10 žmonių: T. Rugienius, A. Rodaitis, Vincas Viliniauskas, A. Perlibakas, J. Grudzys, S. Maknavyčias, V. Broniška, David Vaiš ir Berkus Soskins. Antanų Vencių ir Zelmana rugs. 29 d. išvarė į Senapiles kalėjimą.

Nors ir vargingis kalinių padėjimas, vis gi gera dar, kad bent laikraščių negina skaičiuoti.

Antanas Barzdyla.

Bartiniškai (Vilkaviškio pav.). Prie valsčius raštines yra deimė 1 išimtis. Pastaruoju laiku nežinomas pradedant šu padėto po tą deimtę ir skaitytuosim s laiskus. Ypač šis šioji deimtas mėgsta laiskus rašyti ir mergins, ar šių pastarųjų į vaikus. Jis atplėšia laiską perskaito jį, pakui parašo pats, ką nori ir įmeta atgal į dėimtę. Gedū svetimus laiskus šūpimėti!

Vikis.

Grajauckų kaimas (Bartiniukų vals. Vilkaviškio p.). Nesena 4 hulig n i užpolė dvi merginai, kurios nuo darbo, jau sutemus, grįžo namo, ir norėjo jas draskyti. Merginos ėmė šauktis pagalbos, bet veltui Kiekvienas bijojo užkabinti tu s huligonus. Ar negėla taip beprotis ai elgtis su merginomis?

J. Linksmas.

Kalvarija. Pirm dviejų savaičių buvo padalauta laikrašciose žinia, bak visi švie- uošai pal uosuoti, bet tikrai juos paluosiuo tik rugsėjo 26 d. (rugsėjo 8 d.). Paluosuot: Juozas Rimėtas, Petras Vitkauskas, Juozas Akelaitis, Andrius Verbyla, Jeronimas Svėdasas, Savaņjakas. Visi jie tegalės palikt. Sivalkų gu bernijoj tik 7 dienas. Po to turė išsikrauti į Lenkijos, iki Sivalkų gu b. s. sustiprintoji apsauga

X.

Liudvinavas (Kaly p. v.). Kratos. Pažerėtuos pas Akelaitį buvo krata. Mat turėjo paleisti Juozą Akelaitį iš kalėjimo, pasirūpinuo pirma atsilankyti ir perstikrinti, ar nėra kur užsiklė „kramolos“. Turbut bijo, kad neuzikrėstų par keliaves iš kalėjimo J. Akelaitis. Rado tik laiską nuo brolio iš Amerikos. Apsirikto nabagai, laiske kramolos nėra.

— Tą pačią dieną buvo krata pas Fel. Sirutį ir Petrą Staugaitį. Sako, pas Sirutį buvo dėl Blidzių. Pas jo brolį Julij klausinėjo apie Aleksą, Verbylą ir Blidzius. Juokai ir gana.

Kalnėnas.

Mariampolė. Iškrėstas ir sumtas uk. Petras Blidzius, paimta 19 pudų Verbylos mazgo knygu, 4 pudai jų sugrazinta, o kito cenzoriui nusisūtost. Tas pačias knygas jau pėnai žandaras Kisliniskis buvo perkretęs. Be to, vos paleistą Verbylą vėl suėmė. Ir po kelis kailius mat pas mus

nuo vieno imama. Toki jau laikai!

X.

Kupliškis (Ukm. pav.). Rugpjūčio 10 d. mūsų apylinkėse buvo didelė audra su ledu ir perkunija. Pajuodulio sodžiujė perkunija uždegė dviejų seniūnijų magazinų su grodais. Ikišiolei valstiečiai nenorėjo dėti pinigais vieton grūdų, dabar gi jau žada.

Ar ne tas.

Južintai (Ezerėnų pav.). Čia prasiplatino paprotis, jog po smukles landžioja ir kortomis leidžia ne tik vyrai, bet ir merginos. Reikėtų prieš tai kuosmarkiausiai kovoti.

Laikraščius ir knygas čia maža kas teskaito. Ukininkai nelabai noriai skirstosi į vienasėdijas, nes neišmano, jog vienasėdijoj dūng gėria: gyventi, negu sodžiuj.

Vincas Grikis

Kamajai (Ezerėnų pav.). Čia tėvai neišbu leidžia savo vaikus į mokyklas ir visai silpnai juos prižiūri. 10-12 metų vaikai jau ruoš tabaką ir morkas degtinėm. Truksta pinigų ima pamazėm nuo tėvų vaiginėti. Pradeda nuo kiaušinių, baigs arkliais!

V. Grikis

Salos (Ukm. pav.). Jukupijų sodžiujė, vežant rugius, ukininkas Čiruna užmušė uk Rudoką. Teisma mat pripažino Rudokui trečią dalį Čiruno žemės. Vežant rugius, Rudoka nuvažiavo laukan ir bandė vežti savo trečią dalį. Čiruna atvažiavo iš namų jau prisitaisęs ir Rudoką primušė bastais: šis tuoj ir mirė. Policija Čiruną suėmė. Kuomet Rudoko giminaitis nunėšė klebonui ant mišų už užmuštojo dušią, tai klebonas nepriėmė. Norėčiau žinoti, ar ištikro yra užginta klebonui melstis už užmuštus žmones, ar tik tada, kada maža temoka.

P. Sitolis.

Obeliai (Zarasų pav.). Žmogų užmušė. Ukioinko M. pasiuto šuo. Jis liepė savo bernams užmušti šunį, ką jie ir padarė. Sugrįžę namo, jie pradėjo ginčytis. Kiekvienas gyrėsi — jis užmušęs. Ginčijosi tolei, kolie vienas neparšėle kitam galvos. Čia, žinoma, pa-irrodė, kieno tiesa, nes šunį turbūt lengviau buvo užmušti, negu žmogų. Užmušėjas suimtas. Mat, ką daro žmonių tamsumas!

P. Sitolis.

„Liet. Ukin.“)

Kaunas. „Draugijos“ Redaktorius kun. Al. Dambrauskas nubaustas 300 rublių. Straipsnis, anot apkalbinimo, padavęs melaginį gas žinias apie veikimą Lietuvos ir Vilniaus Archiepiskopo Nikandro, jam važinėjant s. m. gegužės mėnesyje po eparchiją ir tuo keliąs neapkykant prieš pravoslavų cerkves ganytojus. Straipsnyje paduotas ištraukos iš Arch. Nikandro dalijamo katekizmo.

— Užpaluose, Ukm. pav., atidengta pačtos skyrius.

Cholera Lietuvoje. Nuo rugpjūčio 16 iki 22 d. Lietuvoje cholera šiaip apsirėškė: Vilniaus gubernijoje apsirgo cholera 27 žmonės, mirė 7. Iš viso gi Vilniaus gub. nuo choleros epidemijos pradžios apsirgo 180, mirė 48.

Kauno gubernijoje apsirgo cholera 8 žmonės. Iš viso gi nuo choleros epidemijos pradžios apsirgo 9, mirti nemirė nei vienas.

Vitebsko gub. sirgo iš viso 2289, kurių 883 mirė. Mogilevo gub. sirgo 40, mirė 19.

Širvintai (Viln. pav.). Rugpjūčio 10 dieną čia krito dideli ledai, laukinio obuolio didumo. Išmušti javai, išdaulyta trobų langai. Nuostoliai dideli.

Aknysta (Ezerėnų pav.). Gegužės 20 dieną s. m. neti kėtai atvyko 12 raitųjų sargybinių ir su vietiniais urėdinku pradėjo daryti kratas, jieško daini šautuvų. Iškratė šešius sėdžius, atėmė tiktai iš Š. G. ir P. K. šautuvus, kurie turėjo iš gubernatoriaus bilietus, o kaltinamuosius, apė 18 žmonių išsukė Aknystą, kur juos atvažiavęs pavieto viršininkas su Rokiškio antstolu tyrinėjo. Ant galb visu paleido namn Šautuvą Š. G. atidavė, o P. K. —pio įasilko sau. Prie tyrinėjimo pasakė, kad kai kurie „juodašimčiai“ būvę padarę Vilniaus general-gubernatoriui skundas, jog Aknystos sodičiai slaptai turį apie pusantro šimto šautuvų, ir žmonės, prigulę prie plėšimo—1905-6 metais monopolio, rami šau gyvenę, o antstolės ir urėdinkas nieko neveikė, nors jiems būvę apie tai pranešta.

Ak-tis.

„Liet. Zinios.“)

Idomi byla. Rugėjo 10 d. apskrities teismas be prisiekusiųjų teisėju teis 18 valstiečių bylą iš Mačionų sodžiaus, Vilniaus apskrities. Juos kaltina, kad jie priešinosi valdžiai, nenorėdami skirstytis į vienasėdijas.

Esperantininkų draugija. Seštadienį, rugp. 29 d., Vilniuje (Bokšto gat. No. 7, b. 9) buvo pirmasis visuotinis tos draugijos susirinkimas.

Garsi artistė. Nuo rugėjo 28 dienos atvažiuos Vilniun garsi rusų artistė Komi sarzevska; ji žada iškelti miestasalone ir sulošti miesto sąsėje keturis vakarus (spektaklius). Komisarzevska pirmą kartą važiuojanti su savo truppa, visais teatroprietaisais ir dekoracijomis vežina, ir apilankysianti visus didesnius miestus: Vilnių, Varšavą, Lodzių, Kievą, Odesą ir kitus.

Sergančių cholera Vilniaus gubernijoje yra dabar 42 žmogų: 5 Disnoje ir 37 Drujoje.

Cholera Ezerėnuose. Nuo rugpjūčio 24 d. iki 31: to paties mėnesio Ezerėnų mieste apsirgo cholera 3 žmonės, mirė 1.

Dr. Bukantas.

Mazelkiai, Šiaulių apskr. Tarp Mazelikių ir Tirkšlių per Ventos upę neseniai pastatyta puikus tiltas. Labai nustebinu ir užgavo mane iš abiejų galų tilto ant lentelių padėtas

paršas: „Vazuti per tiltu zimsnyu.“ Stebėtis reikia, kaip jis ligišol kentijama.

L. Žolymėlis.

„Viltis“)

Griškabudis, (Suv. gub.). Nuo pernai griškabudiečiai turi naują valsčiaus raštininką p. Kleinį (vokietis). Dar metai, kaip jis Griškabudyje, bet jau daugeliui žmonių gerokai išpyko. Bet jis turbūt ir nenori ilgai tarnauti valsčiaus raštininku, o mano patekti į cenzuros komitetą. Tai sakau štai delko: per Griškabudžio valsčiaus raštinę tarp kitų laikraščių pareina „Kova“. Kartą p. raštininkas, beskaitydamas svetimą „Kovos“ numerį, rado tenai ką-tai buk užgaunančio rusų valdžią. Jis tą numerį ir „konfiskavo“.

Pažymėję pietuką „neišikiimas“ eilutes, jis ketino jį siųsti į Naumiečio pavieto valdybą. Ar suimė p. Kleinys tą numerį Naumiestini, ar ne—negalū pasakyti. Bet visgi tuom jis akys žmonių parodė, kad prieš jį netikęs yra cenzuros komitetas, kuris leido iš užsienio Rusijon tą numerį. Griškabudiečiai nešėbraukite su juo, atvirai nekalkėkite, nes ką jam pasakysit, tai tą pačią valandą apie tai žins ir vietinė policija, su kuria jis dalinasi savo žiniomis. Pasirupinkite vel turėti tokį valsčiaus raštininką, kaip buvusį Steponaitį, kuris buvo visų mylimas ir gerbiamas.

Scirplys.

TARP AMERIKOS LIETUVIŲ.

Brooklyn, N. Y.

Uždarius vasariniamis išvažiavimams į pamarius, parkus, girias ir tt. pastebėta, kad vietinių lietuvių organizacijų ir draugysčių susirinkimai eina vis tankin ir skaitlingyn, griebsiasi naujai už naujų darbų. Spektaklių nei vieną metą tiek nebuvo rengiami, kiek šiemet,— tai kuopos, tai draugystės, tai vel niekur nepriklausantieji rateliai.

Pirmiausiai laukiama pasirodant ant scenos (apie 16 d. spalio) pirmutinio šiemet Brooklynne spektaklio „Alkanis Žmonės“, kurį rengia L. S. S. 19 kuopa. Taipgi „Apšvietos“ Draugystė nutarė surengti jubilėjinį apvalkščiojimą sukaktivių 20 metų nuo pirmo lietuviško spektakliaus Jungtinėse Valstijose, beje ir pirmo lietuvių teatro abelna. Nutarė pastatyti ant scenos originališkai loštą 1889 m. komedijelę „Be Sumnenės“ (Be sązinės), prijungiant draug priedo ir kitą kokį scenišką veikalėlį.

Iš pirmėivinių organizacijų Brooklynne šiuom žygiu labiau kruta minėtoji „Apšvietos“ dr-tė, kuri sulaukus rudenio sezono, griebsi už darbo išnaujo. (Apšvietos dr-tė — ne pašalpinė, vien tik užimanti apšvietos skleidimu žmonėse). Jos darbeliai jau apsirėškė. Rugs. 26 d. apkalbėjus dr-tės reikalus buvo skaitomas referatas per dr-tės įsteigėją ir dabar nenuoalsiai prie savo burelio dirbantį p.

A. Petrašką. Tema: „Ką mums mokslas davė“. Referate buvo minima, ką mokslas davė, ką duoda, ir ką duos. Po perskaitymui referato, buvo nedidelės diskusijos. Referate buvo minėta, kad mokslas visa pagamino: laivus, gelžkelius, tiltus, mašinerijas ir tt. Bet iš publikos kilo priešingos nuomonės; turtitvirtino, kad mes užtai turime būti ne mokslui dėkingai, bet progresui, kuris eidamas, kar-tuo nešasi ir tobulybę; žmonija išsitobulino aut tiek, kad suprato ir įjęgė išitaisyti sau reikalingus daiktus, kuriuos aulinkui kaskart tobulina. Iš diskusijų vienok neteko išvesti kitokio rezultato, taip ir pasitiko, kad mokslas viską davė, o ne žmonijos tobulybę. Abelnai imant, tokie referatai bei diskusijukės, draugysčių rengiamos savo narių lavinimui (įleidžiant ir neprigulindus) ir tokie draugiški pasikalbėjimai,— pagidaujiami kuotankiausiai.

Beje, Apšvietos Dr-tės nutarta, kad iki Naujų Metų merginos bus priimamos be įstojimo mokesčio, todėl Brooklynne merginoms dabar labai gėrproga įstoti mineton švietimosi draugystėn.— suprantama, kurios nori lavintis. Ši dr-tė yra viena iš pabiliausių, pereinamiasių Brooklynne kiekvienam biedniokui—beturčiui, nes įstojimo mokesčio, tik 1 dol., o mėnesinių įnašų tėra po 15 cent men. Užtai sėnariai gauna laikraščių („Vienybė Lietuvininkų“) dykai ir kokių tik nori knygų pasiskaitymui. Taipgi duodamas yra kuogys ir neriams, bet aut kitokių išlygų.

P. S.

Wilkes Barre, Pa.

Mūsų miesto sveikatos užveizda apskelbe žmoniems, kad negertų ir šiaip nebevertotų vandens tokiu budu, kaip buvo vartojama pirmiau, kurį nuo 15 d. rugėjo pradėta imt iš-upės. Geriamąjį vandenį butinai reikia pirmiau virinti 20 minutų, kad save apsergėti nuo užsikrėtimo įvairiomis ligomis iš priešasties nešvaraus vandens. Nors tas jau buvo pranešta vietiniuose anglų dienraščiuose, bet kad ne visi lietuviai juos skaito, tai laikau už priedermę juos tame perspėti lietuviškame laikraštyje.

Lietuvaitis.

Meriden, Conn.

Rugėjo 14 d. čia atsibuvo jubilėjinės prakalbos lietuvių emigravimą paminėti, kurios visur dabar rengiamos kun. J. Žilinskio sumanymu ir mieriu rinkti lietuvių statistiką. Prakalbės užmanė vietinė L. S. S. kuopa, jai ir pašalpinės draugystės pritarė. Vienok socialistų kuopelė paskiau atsiskė savo vardu dalyvaut, dėlto, kad da jai randasi daug priešų. Kalbėtojai pribuvo: kun. J. Žilinskis iš So. Bostono ir kun. J. Žebrius iš New Britain. Prakalbų pirmininkas K. Liutkus atvėrė susirinkimą ir padarė neblogą prakalbų pradžią. Kun. Žilinskis kalbėjo nurodinėdamas, delko lietuviai vėlian pradėjo keliauti į Ameriką už kitas tautas: juos stipriai laikė baudžios laikai. Vie-

nok ir čia atkeliavę lietuviai pasilieka tokiais-pat vergais, kokiais juodveidžiai pirmiaus Amerikoje buvo. Daug gero pasakė kun. Z. ir jo kalba neuais veltui.

Antras stojo kalbėt kun. Žebrius. Jo kalba, matomai, buvo surengta „suduot“ socialistams. Pradžia kalbos buvo pasigyrimas apstom skaičiumi lietuvišku bažnytelėlių, kunigėlių, klerikalinių draugijų Amerikoje. Esą: „mes visko turime pilnai, o bet gi atsiranda da tokių neuoramų, kuriems šitas surėdymas esąs negeras, ir jie žada padaryti naują surėdymą, kaip ir negėnai padarė New Havene laisvės skelbėją“ (čia įvardino ir žinomą atsitikimą su Paukščiuote). Toliau su kasta agitacija prieš socialistus, rankomis mosuodamas emė pilti socialistams užmetinėjimus: jie arda šeimynų gyvenimą, jie nelaidžią moterų bažnyčion. Ant tu žodžių vienas iš publikos atsistojęs suriko: „Netiesybę kalbi, kunige! Kas nori bažnyčion eit, tam niekas ne uždraudžia, ir tiek daug nemeluok...“ Čia vienas kunigo šalininkas jrgi stojo rėkt, kad teisybę sakas kunigėlis (mat šitą vyrą esanti pametusi pati, dėlai kokių ten nemalonių aplinkybių). Tada pakilo ir pasklido nemalonus zodžiai linkui kun. Žebrio, taip, kad jis turėjo pertraukt savo karštą agitaciją prieš socialistus. Po tam kalbėjo kun. Žilinskis, patsisaydamas kun. Žebrio prasišokimą ir nurodinėdamas, kad pats laikas perkeičia surėdymą.

V. Laisvukas.

So. Boston, Mass.

Rugėjo 24 d. buvo čionai vienu moterų ir merginų susirinkimas. Kalbėjo Bendoraitis. Moteris per pigiai laiko įnamius („bungierius“), tik už vieną dolerį; valgi gamina, apskalbia ir tt. Vyrų privalo mokėti po \$1.50, o merginos po \$1.00. Delnų plojimas.

Moteris privalo prisirašyti prie kooperacijų ir įsteigti savo sankrovas, tokiu budu išventgū mėsininkų („bučieriu“) išnaudojimo. Vel delnų plojimas. Michelson, patarė moterims susiprasti, ir negaminti kiekvienam įnamiumi atskiram puode, bet visiems kartu, tokiu budu mažiau ims laiko ir geresnis pasigamins valgis kartu keliems, negu kiekvienam atskirai. Aiškino ir kooperacijos reikšmę, nesa tik susiorganizavus galima geras pasekmes atsiekti.

Turiu dar patėmyti, kad didesnė susirinkusių dalis, visai neklausė kalbėtojų, bet tarpe savęs plepėjosi; kai-kurios taip įsikarsčiavo, kad rodos kokia pora šimtų buvo, tuom tarpu buvo susirinkę tik 66. Tai ir viskas.

Ona Baronaičiūtė.

Stamford, Conn.

Miestelis nedidelis, švarus, turis 28,000 gyventojų, apgyventas visokių tautų, tu tarpe yra apie 20 šeimynų ir apie 30 pavienių lietuvių. Darbų čia neperdaug; iškiriant dvi, šiaip jau visos dirbtuvės yra gelžies ir žalvario išdirbinių. Papras-

tai mokama jose nuo \$1.50 iki \$2 už 10 valandų, o nuo stukių uždirba suvirš \$2. Dirba visas dienas.

Lietuviai turi čia savo dvi draugystis: šv. Jono (arti 30 sąnarių) ir S. L. A. kuopa—suvirš 30 sąnarių.—Lietuvių vertėvių yra: tris salinai ir mėsos sėkrovė. Mėsininkams nekaip tesikloja, nes nepataiko į tikti šeiminkams ir tie patį lietuviai nustoja lanke. Jonas Tareila jau pardavė savo mėsos štorelį Cibulskiu iš New Haveno, kurs nuo 13 rugs. jau čia apsigyveno. Rasi jis ir pataikys moterėlėms įtikti.—Namus čia turi nusipirkęs rodos tik vienas lietuvis — Naiskelis, vertės \$3800.

Rugėjo 15 d. vienon vietinėn dirbtuvėn atėjo biedna moteriskė, vedina pora apiplyšusių vaikų ir apsikuodė užveizdai, kad čionai dirbantys vaikus lietuvis esąs jai neužmokėjęs bent kelių mėnesių įnaminės, o jos vyras sergas, neturinti kuo duonos nusipirkti. Užveizda pašaukė skolinkiną, kuris nesigynė, bet sutiko atsilvyginti kas mokesčio po 25 c.—Keletą savaičių atgal kita moteriskė prie šito vaicino prisikabinusi, kuriai mokėjęs po 1 dol. kas mokesčio. Dabar ir daugma jau moterų tiesiog pradėjo kreipties į fabriką, jei įnamis neužsimoka.

Vietinis.

Millinocket, Me.

Šis miestukas vidury miško paskendęs ir da neseniai apgyventas. Yra didelė poperėgus dirbtuvė, kurioje tuomtarpu darbai eina gerai—dirba dieną ir naktį trims pamainoms po 8 valandas; mokesčio — \$1.78. Vienok pribuvus iš kitur darbo negalima gaut, nes da ir čia yra bedarbių.

Lietuvių čia nedaug—apie 13 šeimynų; pavienių, žinoma, daugiau.—Nėra čia jų jokios draugystės, nei kuopos, tik keletas pavieniais priguli į SLA. ir įsusijėdamosias draugystes kituose miestuose. Sale darbu, užsiima lietuviai daugiau siai kazromis ir gėrimu; nors čia ir nevalia laikyti svaiginančių gėrimų, bet kuris tą mėgsta, tai ne tik pats visada turi, bet da ir kitam duoda.—Abelnai lietuviai čia pagarsėję pas svetintaučius daugiau siai dėlto, kad apsišneka vienas kitą, visokius niekus pasakodami kitataučiams ant savo vientaučių; kaip tik kokį žodį žino, kaip pasakyt angliškai, tuoj ir išnešioja tokias naujienas, kad kitą syk netik svetimiems, bet ir tarp savųjų netiktų pasakoti. Krikštynos arba baliai retai pas mus praeina be peštynių. Roda yra keletas ir gerai apsidaičiusių ir dailiai gyvenančių, bet ant- ra pusė visų vardą pažeidžia! Da vienas negirtinas lietuvių paprotis: daugelis labai mėgta svetintaučių pavardes ir dirbtuvėse ar sėkrovose vis pasiduooda visokiais Smith'ais, Russell'ais ir t. p. Pasitaikus kokiam valdiškam reikalui ar su ekspresų kompanija, iškila daug nesusiipratimų, nes tie nesuranda sumaintyų pavardžių ir tankiai daug iš ekspresso išsiima nesavus „bakus“ arba kitą kokį daiktą. Reik-

tų lietuviams žinot, kad tikras dzentlemenas visuomet savo pavarde vartoja ir nesidangsto svetimtauciu pavardėmis.

Melinakietis.

Plymouth, Pa.

Philadelphia dienas rašantis „Public Ledger“ rašo šiaip iš Plymoutho lietuvių: „Ruosėj 30 d. pamirėjimui 40 metų sukaktuvių imigravimo lietuvių į Jungt. Valstybes suviršum 2000 lietuvių, vietinių ir apylinkės kasyklų miestelių, įrengė šiandien parodą su keleria muzikos kapelijų. Vakare buvo mass-meetingas, kur kalbėjo Jonas Mitchelis, buvusias United Mine Workers prezidentas. Jis išgyrė lietuvių, kaip sąmoningus unijos darbininkus ir gerus Jungt. Valstybių piliečius.“

Redakcijon prisiūsta tų apvaikščių programa, kurioje apart iškilmingos parodos, pažymėta sekantie veikimai lietuvių vakare: atidaro vakarą Jonas Simanavičius, „Aušros“ dainininkai pagieda „Svenčių Giesmę“, orkestra užgrajina, kalba Plymoutho majoras Morris, deklamuoja Varnagiritė „Yra šalis kur upė teka“, dainuoja choras „Į tėvynę grįžt norėčiau“, grajina orkestra, deklamuoja Ona Miklušūte „Kada kryžiai uzkariavo“, kalba Dr. J. Šliupas, orkestra grajina, deklamuoja Marė Sinkevičūtė „Oi likies, tėvyne. aš vel išvažiuoju“, dainuoja choras serenadą „Nakties žvaigždėlės“, kalba J. Garman, orkestra grajina, deklamuoja Stella Macevičiūtė „Žmoneliai trintisia prakaitu“, dainuoja choras „Ar einu ar stoviu“, kalba S. M. C. 1-mo distrikto prezidentas iš Scranton, Pa., skambina pianą Genavaitė ir Albina Adžgaucikiūtė „Geri prieteliai“, deklamuoja Rožė Burdukiūtė „Eikim vyrai tėvynėn“, dainuoja solo Ketrė Varnagiritė „Pasakyk mano mylimas krašte“, kalba S.L.A. pirmasėdis, Pr. Živatkauskas. deklamuoja Albina Adžgaucikiūtė „Kaip tėvynę mūsų kenčia“, grajina orkestra, kalba J. D. Williams, selections on the piano by Miss Nelie and Alice Lizdas, dainuoja choras „Broliai sukroskim“, kalba kun. J. Žilinskas, kalba John Mitchel, deklamuoja K. Varnagiritė „Paliovė griaut ir baupt kanuoless“, dainuoja choras (publika sustoja) lietuvių hymną, padėkavonė publikai, pasibaigus susirinkimui orkestra užgrajina maršą.

Iš programos ir iš to ką rašo svetimtauciu laikraščiai, mato si, kad Plymoutho lietuvių surengė tikrai istorišką susirinkimą ir parodę, ką gali nuveikti bendros lietuvių spėkos kiekviena darbe. Lai tas bus gražum pavyzdžiū visiems vientaučiams, kuriuos likimas išvarė į ieškoties sau prieglaudę i tolimą pasvietį.

P. S. Dedant į spaudą gauti iš Plymoutho aprašymas apie keistą atsitikimą: atvažiuo miestelin kunigai Kudirka, Kanpas ir Pankauskas ir po jų įtekme (taip manoma) Dr. J. Šliupas buvęs parodos rengėjų nebeprimtas kalbēt, nors pirmiau kvietė. Patįs tie kunigai gi prakalbose nepasirodė...

1) Tas, ką reiškia ir kam reikalingas „Velniai“, kuris nu pieštas šale Dr. V. Kudirkos paveikslo „Vilniaus Kalendriuje“ 09 m?

2) Kiek gali būti metų, kaip pas krikščionis-katalikus ausinė išpažintis tapo įvesta?

1) Tas, ką išrodo „velniu“ Tam-tos nurodytoje vietoj, reiškia kritika. Šale nabašninko mūsų rašytojo yra lyra, plunksna ir laikraštis „Varpas“. Iš visko, ką Dr. Kudirka dirbo — dainavo, rašė — leijosi satyra-kritika, ir plakė savo rimbeliu Lietuvos žmonių prietarus.

2) Išpažintis į vesta, bet perejo nuo žydu, kurie syki per metus visų žmonių akyse išsipazindavo nuodemes. Skaityt reikia Biblijoje išsipažinimus žmonėms karalius Davido, Ahabo, sugrįžusių iš Babylo no nelaisvių, Achano etc. (Žr. Biblijoj: Sam 2. XII. 16. Karalių 1. XXII. 27. Neh. IX. 2,3. Josh. VII. 19. Lev. IV. V. Ezek. XXXIII. 15). Tai buvo vieša išpažintis ir anų laikų žmonėms buvo dorišku pavadžiū, taigi iš tulo atžvilgio ir geru daiktu. Tokis viešos mėtavonės budas perejo pas krikščionis ir buvo vartojamas net 300 metų suviršumo Kristaus. Paskiaus buvo pradėta sanprotauti, kad vieša išpažintis yra didelis žmogaus asmeus pažeminimas ir kad užtenka žmogui pripažinti savo nuodemes pačiam Dievui per kunigo ausį. Už ausinę išpažintį stoji žinomi krikščionių autoriai ir „bažnyčios tėvai“ — istorikai: šv. Cyprianas, šv. Bazilijus, šv. Gregoris ir kiti. Galiaus karštai už tą emė agituoti Aurelius Augustinas, gimęs Numidijoj 354 m. ir pirmiau buvęs karštu pasekėju manichejičių filosofijos, paskiaus atvirtęs krikščioniu, o po mirties pavadintas šventuoju. Vienok da vieša išpažintis vis buvo vartota iki ketvirtuo Lateranos vyskupų suvažiavimo 1215 m., kuriame buvo Rymo katalikai butinai apsaistuoti (uždėti privalumu) syki per metus privatiškai išpažinti nuodemes į kunigo ausį. (Skaityk apie tai anglų kalboj: „Apology“ parašė Jewell, „Penitential Discipline of the Early Church“ par. Marshall ir „Statement on Confession“ par. Gray. Raudama visuose knygynuos).

Laiskai in Redakcija.

Gerbiamoji Redakcija:— Meldžiū patalpinti šį mano atsiliepiimą. Kaip visiems jau žinoma, „V. L.“ N 34 tilpo J. Nenias „apeaugojimas“ visuomenės nuo manęs. Dabar tą patį vel patvirtindamas rašo nr. 38, buk faktus ant rankų turis. Tai aš meldžiū J. Nenias, tuos faktus nepasilaikyti vien tik sau, o parodyt visuomenei. Ir dar paantrindamas J. Nenius rašo, buk dar ir daugiau mano pavarde jis žinąs. Tai meldžiū darodyt, ar žinąs ir daugiau, ar galėtų kas patvirtint, kad buk turiu dešėtką pavardečių ar tik vienas J. Nenius tą zino? Meldžiū nurodyt mano „prigautus“ vaikus iš Chicagos, Providence, Valparaiso ir Wilkes Barre, — ar gali jie atsiliepti, kad buvo prigautais. Toliau J. Nenius rašo, buk turiu vyrą Lietuvoje ir išdavus jį valdžiai. Ir tą meldžiū nurodyt tikrais faktais ir pristatyti liudininkus. Lauksiū atsakant. Su pagarba

B. Michailūtė.

Gerbiamoji Redakcija:— Malonėkit man paaiškinti šių kel-tą klausimų.

1) Ar yra kur Jungtinėse Valstybėse tokia mokykla, kur būtų galima mokyties suvimo taip kaip yra Petrapilėj Varšvoj, Berline ir kitur Europoj?

2) Kur yra Jungt. Valst. ukininkystės mokyklos, kokios įstojimo sąlygos ir tt.

3) Kokis amatas bei profesija būtų parankiausia lietuviams mokyties o ypatigai suaugusiems-bemokslams: kuris būtų geresnis žiurint iš ekonomiškos ir kulturiškos pusės, prie Amerikos ir Lietuvos gyvenimo prisitaikant. Vaikinas.

1) ir 2): Su šitais klausimais Tamsta bandykite kreipties sekantiais adresais: The Home Correspondence School, Springfield, Mass. Rock Ridge School, Dr. T. V. White, Rock Ridge Hall, Wellesley Hills, Mass. School of Household Art, Columbia University. James E. Russell, LL. D. New York City. Wyoming Seminary, Kingston, Pa. Moses Brown School, Seth K. Gifford, Ph. D. Providence R. I.

Iš ten reikia pareikalauti jų mokyklų programos ir katalogo. Jeigu pas juos nebus Tamstai reikalaujamų skyrių, tai jie nurodys, kur geriau kreipties.

3) Koks amatas ar profesija suaugusiems parankiau ir naudigiau mokyties, negalima tvirtai pasakyt; viskas prieguli nuo žmogaus palinkimo ir gabumų. Šito atžvilgiu laikanties kiekvienas amatas sekis išmokyti ir juomi gyvenimān kelias prasilaust, kaip čia, taip ir Lietuvoj. Reikia imties to, ką mėgsti ir sekas. Gerbiamoji Redakcija! Gal malonėsit paaiškinti šiuos klausimus:

Vietines žinios.

Iš visų geriausiai nusisekusų dalių Hudsono-Fultono apaikščiojimuose buvo tarp-tautiškai-istoriška paroda, suengta New Yorke rugsėjo 28 d. utarinke. Čia dalyvavo veik visos tautos, pradėjus nuo indijonų (kurių šeimos nuo užsilikusų jų giminių) baigiant vengrais ir slovakais. Miesto gatvėmis ėjo visokios politiškos, mokslo ir savyšėlpos draugystė. Pastarosios (Zr. ant 6 pusl.)

INTEKME ŠVIESOS ANT KRAUJO

Daktaras Eram Finzens'o Institute, Kopenhagene, tardė: kokią įtekme daro šviesa ant kraujo. Čion trumpai paduodame jo patyrimų rezultatus. Nuo tamsumos, kraujas abelnai mažinasi ant 3 arba 3,3 nuošimčių, taip-pat mažinasi kraujas ir širdyje. Tokią pat įtekme ant kraujo daro ir raudona šviesa; mėlyna gi šviesa daro atbulai: ji daugina kraują kune ir širdyje. Šviesos vanos, laike keturių valandų padaugina kraują. Susimazinimas kraujo širdyje nuo tamsumos reiškia buna patėmytinas pralaikius žmogų ar gyvolį tamsumoje kokias keturias savaites; tuom tarpu smarki raudona šviesa daro tą pačią veikmę laike keturių valandų. Spaudimas kraujo tamsumoje didinasi šviesoje gi — mažinasi. Gyvoliai gimę tamsumoje arba raudonoje šviesoje sveria daugiau, bet kraujo turi veik per pusę mažiau, kaip tie gyvoliai, kurie gimę paprastose apystovose. (I „Viest. Znan.“) P. N.

PIRMIEJI ŽURNALISTO ŽINGSNIAI.

Laikraščiams žinios turi būti akyvos ir tikrai vertos žurnalistikos lauko; todėl jas renkant pravartu įdėm laikyties žemiau sekančių taisyklių:

1. Korespondentas tur rankioti žinias pačias naujusias ir labai teisingai užrašyti. Nereikia drąsiai remties tik ant paneštų paskalų. Kaip tik pasigirsta kokis atsitikimas ar paeina labai įdomus paskalas, reikia veikiai pačiam pribūti ant vietos, susijieškoti arčiausią prie tų paskalų ypatą, iširti ir tuojuas iš naujų išpuždių rašyti laikraštin. Korespondento stropumas visuomet jam apsimokės.

2. Visuomet turėti su savim kišeniuoj užsirašomąją knygyelę, kurion viską tuojuas trumpai atžymėti, ką akvo išgirsti eidamas gatve ar susitikę pažįstamą, ar važiuodama gatvėkariu, ar dirbdamas fabrike, ar nuėjęs valgyklon, saliuon, bažnyčion, teatran, baliun, ir tt. Iš tų užrašų galima paskiaus nors ir kas vakaras pristatyti žinias net ir dienraščiu, o peržiūrėjus savo užrašus, parašyti platesnę ir gražiai apdirbtą korespondencią į rimtesnį laikraštį, kokiais yra savaitiniai. Tokia knygytė kaip veidrodis, visuomet žurnalistu atšviečia draugijos stovį, visokius, joje atsitikimus, suteiks jam neišsemamą žinių šaltinį ir bus paties rašytojo brangum dienraščiū, į kurį bus malonu jam pasižiūrēt net ir po daugelio, daugelio metų.

3. Reikia mokėti atskirti kur žinios, o kur apskelbimai (apgarsinimai) ir reklamos. Paveizdan, jeigu kuomet rašysi da tik apie rengiamą koncertą ir jau paminėsi apie įžengimo mokestį, tai ten jau bus apskelbimas. Bet jeigu rašysi apie jau atsibuvusį koncertą ir taip-pat paminėsi įžangos mokestį, tai jau bus nebe apskelbimas, nes rašyta bus apie įvykusį dalyką, o ne busiantį.

4. Naujienos turi būti šviežios. Rašyti reikia pradėjus nuo paskučiausiu atsitikimų, o kas atsitiko dvi savaiti atgal palikti ant galo, — jei bus vietas, tai tik trumpai tą paminēt, kas svarbiausia.

meti! Jeigu notėsi savo žinias aiškiau papildyti faktais, tai įsišnekusių žmonių tarpe tik šitokių klausimų besuspėsi uždavinėti: „Kas? kada? kur? kodėl? kaip?“

8. Daryti savo darbas reikia atvirai ir buti gatavu atsakyti už kiekvieną žinią. Jeigu žmonės žinos jus kaipo laikraščiu sgarbarininką-reporterį, tai jie visuomet ir noriai suteiks jums gausybes naujų faktų, žinių ir informacijų, da net pasididžiūdami, kad tuomi gali jums ir visuomenei patarnauti.

9. Atidžiai reikia tēmyti, kad savo žinių sākrovą tinkamai ištuštintum kas dieną (jei savaitraščiū renki, tai kas savaitę), su laiku pasiūnciant žinias laikraštin da prieš jo atspaudžiūmą, — redakcijos pažymetu laiku. Nei sau nei visuomenei naudos nepadarys tokis žurnalistas, kuris surinkęs žinias, jas savo sākrovoje susendįs arba pasiųs laikraštin tada, kada jis buna atspaudžintas, o tos pačios žinios kituose laikraščiuose jau buna apgarsintos.

10. Kiekvienoje apygardėj yra ypatos, kurių profesija ar užsiēmimas juos sūartina su žmonėmis ir su žiniomis apie visokius atsitikimus, kaip ve: mokytojai, kunigai, daktarai, policijantai, viršininkai, etc. Reikia su tokiais užlaikyti nuolatinę pažinį, nes pro juos teka neišsibaigama naujienų versmėle.

Kregždumaitis.

HENRY HUDSON.

Prie 300 metų sukaktuvių nuo atradimo Hudsono Azutekio.

Siemet supuolo du pastebėtinai istorijos nuotikiai. Du amerikonai: Cook ir Perry sugrįzo iš tolimų žiemų su žiniomis, jog žiemi dviem pasisekė pasiekti taip ilgai įieškotąjį ledinį žemgalį. Tuom tarpu tais pačiais metais su kako 300 metų, kaip kitas pašiaurės keliautojas, beješkodamas kelio į Ramųjį Vandenyną dabartinėje Šiaurinėj Amerikoj atrado milžinišką Azutekį (Bay-zaliu), ir patšai prazuvo kankintinio myriu, išmestas iš laivo sukilusių jurininkų. Tai buvo anglas Henry Hudson...

Iš kur šitas istorijos vyras atsirado, kokia jojo praeitis ir kokia jojo liktinė buvo, da tebera ir iksiam laikui nepatirta. Net jo veidražio tikro nepasiliko. Tas, ką matom laikraščiūose ir mokyklų vadovėliuose atpiešta, kaipo Hudsonas, tėra tik piešikų vaidintuvės pagimdytas. Pasirodė istorijoje šitas žmogus 1607 m. balandžio 7 d. ir dingo iš jos 1611 m. birželio 21...

Buvo taip. Amerika jau buvo atrasta. Ilgai beješkant artesnio kelio Vakara is Europos į Aziją, italas jureivis (Kolumbas) persyrė Atlanti į vietoje Azijos atrado (1492 m. 12 spalij) dabartinę Ameriką. Praslanko šimtas su viršum metų, bet europiečiai da vis negalėjo gerai dažinoti, kas tai yra Amerika. Atlancio pakraščiais tai siur tai tur su dideliu vargu apsigyveno maži bureliai baltųjų, ir 1609 metuose tebuvo da tik keturios nuolatinės europiečių įkurtos nausedijos: Rio Grande (Quebec), Jamestown, St. Augustine ir Santa Fe, kur ateiviai vedė kovas su indijonais. Buvo tai vis neramus žmonės-elementai, subrdėliai, politiški ir kriminališki pabėgėliai iš Italijos, Ispanijos, Hollandijos ir Portugalijos, kurie atkeliavo sykiu su kitais zinomais jureiviais, jau po Kolumbai: su italu Verazzano (1524 m.), Gomez'u ir kitais tarpe 1525-1609 m.

Tame tarpe ėjo didelės karės tarpe Hollandijos ir Ispanijos. Šiosios karalius Pilypas II baigė veržti iš hollandų politišką laisvę. Jo gubernatoriai smaugte smaugę hollandus, kurie istorikų yra aprašomi, kaipo pastebėtinai prisirišę prie laisvės idealų. Sakoma, kad ilgose karėse su Ispanija, hoilandų kariuomenėn ėjo netik seneliai, bet ir moteris, stodamos kovoje pėtis petin su savo vyrais, tėvais, broliais ir krisdavo ne pirmosios, Nuolatiniai ispanų užpuolimai išardė visą Hollandijos šalį. Kilo badas. Žmonės užmušnedavo ir valgydavo šunis, kates ir žiurkes. Kartais virdavo valgiui senus balnus, arklius, odas, čebatus, raudavo pakelėmis ir žlebėdavo žoles...

Tokiose tai sąlygose hollandai bebudami išsidirbo pastebėtiną vienybę ir išsigudravo

gelbėties save nors su pagalba vaizbos ir pramonijos. Šešioliktame ir septynioliktame šiurmečiuose hollandai buvo žinomi pasaulyje, kaip vikriasis pirklyboje tauta, kaip va šian dien žydai. Gal vargas ir juos taip-pat buvo užgrūdijęs, kaip amžiais persekiojamas Maižio išpažintojus... Patebėtina buvo pas hollandus laisvė sąžinės ir tikybos: pas juos rado prieglaudą visos Europos prispauštieji, kurie vėliau draug su hollandais emigravo po biskį Naujajam Pasaulin (Amerikon) ir uždėjo savo Nausėdiją „Nauji Niderlandai“, kurios dalis jėjo dabartinėn New Yorko valstybėn....

Išplėsti turuose ir atidavę neišsaikuotus upelius savo tautos kraujo karėse, krupštų hollandai pradėjo jieskoti atsigrėbimo da nežincmuose kraštuos. Jų žvilgis apsisusto ant Rytinių Indijų, ir jų pramonininkai sutvėrė „Hollandų Rytinių Indijų Bendrovę“. Tosio-tai bendrovės ir tapo 1609 m. išsiųstas kelio nėn jureivis Henry Hudson.

Kaip jau minėjom, Hudsono praeitis, veik nežinoma, išimant tą, kad jis buvo kilmės an glas (netiesa, ką tuli spejo, buk jis buvė hollandas — jis net hollandų kalbos nemokėjęs). Dvejus metus anksčiau (1607) istorikai randa Hudsoną parrisamdž usj Anglijos pramonininkų bendrovei, čarteriuoti da net 1666 m. po var du „Anglų Pramonininkų Brolija Atidengimui Naujų Pirklybų“, kuri paskiaus buvo žinoma vardu „Muscovy Company“ (Maskolių Bendrovė). Šita bendrovė išsiuntė Hudsoną su rasti artimesn kelią Kitajun ir Indijsona, kur nors pašaliais Žiemų Poliuso. Hudsonas pasiekia Greenlandiją, bet neradę kelio vel grįžta Anglijon. 1608 m. ta pati bendrovė vel išleidžia kelionėn Hudsoną, kurs pasiekia šiauriose dabartinę Novaja Zemlia ir vis gi kelo Kitajun neranda. Dabar ji užkviečia augščia minėta hollandų bndrovė, ir balandžio 5, 1609, Hudsonas išplaukia ant žeglino „Half Moon“ (Pusė Mėnulio) jieskoti kelio Indijsona. Su juo išleista apie 20 žmonių, įvairių gaivalų, kurie kelis sykius kelionėje buvo sukilę prieš Hudsoną, reikalaujami grįžt atgal. Kokias tragediškas scenas drąsus keliautojas praleido, mažai kam tėra žinoma, nes paties Hudsono užrašai dingo. Tik jojo sekretorius, Robertas Juet, kurs tios užrašus matęs, dalį jų turinio perdavė istorikui Van Meteren, šis 1614 m. atspauzdino knygoje „Historie der Nederlanden“. Žinoma, kad Hudsonas pasiekė daugelį salučių ant Atlandės, iki 1609 m. rugsėjo 12 d. priplaukė į Amerikos pakraščius ir atrado upę, dabar jo vardu vadinamą „Hudson River“ New Yorke. Buvo tai daili apylinkė, pakraščiais stovėjo amžiu susauklėtos žuolų ir liepų girios. Pilna buvo vaisių ir nematytos grožybės žolių. Hudsoną sutiko indjonai, su kuriais jis užmezgė draugiškus sątykius ir mai nikavimus peilių, kirvelių, karielių ir zaishų ant tabako, vynuogių, dynių, kornų, oisterių, kanapių ir kailiukų. Bet tarpe Hudsono są keleivių buvo žiaurių žmogystų, kurie indjono su pradėjo užkabint. Iškilio susirėmimai, kurie nebeleido ilgiau užsilikti Hudsonui.

Pagrįžus jam Europon, dabar jį prikabino jau anglai pramonininkai (Maskolių Bendrovė) jieskoti kelio per jo atrastas vietas į Ramųjų Vandenyną. Duota jam laivukas „Discoverer“ (Atidengėjas), ir 1610 m. balandžio 17 d. Hudsonas vel iškeliauja į kelionę, kuri jau buvo jam paskutinė.... Rūgpiuė o mėnesy Hudsonas pasiekia dabartinį „Hudsono Ažutekį“ ir apsisotoja žiemavot. Nepratę šalčio jo matrosai ima murmet ir sukija prieš aš trijų Hudsono discipliną. Daugumas atsisako bekefiat pavasary tolyn į žiemus ir reikalauja grįžt namon, bet drąsus Hudsonas nieku budu nenori savo plano perkeisti. Tada matrosai pakelia maistą, iškelia Hudsoną, jo sunų ir septynetą menkesnės sveikatos keleivių į nedidelę valtelę, ir paleidžia juos ant atviro vandens juron. Jiems idėjo vieną šautuvą, biskutį amunicijos, maišelį maisto, katiluką ir dėzutę su šiokiais-tokiais frankiais. Valtelę atstumę, maištinkai ant laivo „Discoverer“ grįžo namon. Tai buvo 1611 m. birželio 22 d. ties Wolstenholme Alkune. Ir nuo to laiko niekas nebegirdėjo apie likimą drąsaus keleivio — Henry Hudson, bet niekas neabejoja, kad jis, pravedęs Europai kelią, patsai prauvo kankintinio myriu. Maištinkai taip g prauvo, tik laivas „Discoverer“ tapo sugautas ties Anglijos pakraščiais....

Vargomatis.

H. Sudermann.
Jonas Krikštytojas.

Penkiaeiksmė tragedija su prologu.

JONAS. Kuo aš esu, vis tiek, kad tik tu būtum prisirengusi pasitikti jį.
MEZULEMETE. Savo žinias gali skelbti kitiems, aš jų nenoriu.

JONAS. Kaip tai? Mesijos nenori?
MEZULEMETE. To ne! To nenoriu! Nes auko skydu tiek jau atėjo ir taip dažnai vartojo savo kardą, kad net liejosi kraujas Izraeliuje. Jis gi nebus karalius. Ne. Jei ateina karaliai, tai eina pas karalius. Dar nei vienas jų neatėjo pas mus... Eik sau, ateivys, pasikėsinai ant paskutinės mano vilties kibirkštėlės... Eik sau, klaidingas esi pranašas... Eik sau, palik mane čia ant kelio. (Vėlgula.)

JONAS (į save). Klaidingas esu pranašas!

SCENA 11.

Tie patys. Juozapas. Motiejus prišakje kairėj pusėj.

MOTIEJUS. Matai jį ten?
JUOZAPATAS. Dovanok, rabbi, kadėjome pas tave.

JONAS. Dar nešvinta. Dar neprasikaltau pries jus.

MOTIEJUS. Bet atmeni apie Erodą?
JONAS. Kam darote tiek trinkšmo? Tas mažas Erodas, vejojantis paskui moteris, ką jis man rupi? (Juozapas ir Motiejus žiuri vienas į antrą.) Eikite, jieskokite man Galilėjiečio — kelkite gulinčius prie šventyklos durų, įeikite į namus, jei reikia, bet atveskite Galilėjietį, kad galėčiau pamatyti jį ir paklausti jo.

ANTRASAI GALILEJIEŲS. Girdėjai? Štai stovitaasai žmogus, rėkiantis už Galilėjiečius.

PIRMASAI GALILEJIEŲS. Maniau, kad tai sapnavosi man... Žmogau, kuris neduodi mummiego, ko nori iš mus, Galilėjiečių?

JONAS. Kelkitės ir eikite pas mane.
ANTRASAI GALILEJIEŲS. Eisi?
PIRMASAI GALILEJIEŲS. Didis tur but šis žmogus Izraeliuje, nes kitaip neprisakinėtų taip.

ANTRASAI GALILEJIEŲS. Taip, taip, turi tiesą. (Abudu pakyla.)

JUOZAPATAS. Rabbi. (Jonas duoda jam ranka ženklą tylėti.)

PIRMASAI GALILEJIEŲS. Štai esame.
JONAS. Kas esate? Iš kur atvykote?
PIRMASAI GALILEJIEŲS. Esame žuvėjai nuo Genezareto ežero. Vadinuos Ramas, šitas gi yra mano švogeri Abija. Abudu žuklanjame vienu tinklu. Neteisybė?

ANTRASAI GALILEJIEŲS. Taip, žuklanjame vienu tinklu.
JONAS. Pasakyk man, tu — ir tu — girdėjote apie pranašą, kuris mokina pas jus Galilėjoje?
PIRMASAI GALILEJIEŲS. Pranašas? Ar girdėjai, Abija, apie kokį tai pranašą?
ANTRASAI GALILEJIEŲS. Nieko negirdėjau apie pranašą.
JONAS. Na — apie žmogų, kuris vadina save Dievo sūnumi.
PIRMASAI GALILEJIEŲS. A! manai apie Jėzų iš Nazareto?
JONAS (pusbalčiai). Jėzus iš Nazareto!
JUOZAPATAS ir MOTIEJUS (klaukia užduos). Jėzus iš Nazareto?

JONAS. Tu pirmasai ištarei jo vardą. Išgąstis užėmė man burną... Bet jei jau išstarta jo vardas — tai — apie jį manau.

PIRMASAI GALILEJIEŲS. Jo tėvą — o gerai žinau... Geras tai dalydė. Ir dievobaimingas. Taip. Reikia linkėti jam, kad susilauktų paguodos iš vaiku.

JONAS. Kalbėk man daugiau apie jį.
PIRMASAI GALILEJIEŲS. Vienam mano draugui padirbo lovą.
JONAS. Kalbėk man apie sunų.
PIRMASAI GALILEJIEŲS. A, apie sunų. Taip, Abija, ką pasakyti apie jį?
ANTRASAI GALILEJIEŲS. Taip, kas apie jį pasakyti?

JONAS. Ar matei kuomet nors jį?
ANTRASAI GALILEJIEŲS. O kaip gi.
JONAS. O tu matei jį?
PIRMASAI GALILEJIEŲS. Kelius sykius mačiau jį iš laivo. Kuomet jis vaikščioja pakraščiais, tuo laiku daug susirenka apie jį žmonių. Ar ne tiesa, Abija?

ANTRASAI GALILEJIEŲS. Teisybė, tuomet net juoda pakrantyje. Tą pamato žuvys, o tas mums negerai.
PIRMASAI GALILEJIEŲS. Apsakinėja dar, buk jis stebuklus daręs. Aš pats vieną sykį susitikau žmogų, kuris buvo ilgą laiką aklas; jis tvirtino man, kad anas savo seilėmis sugražinęs jam matymą. Taip, tai teičias galima — (juokiasi).

Maksim Gorkij.
Nereikalingo žmogaus gyvenimas.

— Gerai, gerai, jaunuti! — drąsinačiai patėmijo kreivaakis, jo akių lėlės susiėjo pas nosį, jose sužibėjo žali žibai, nasrai krustelėjo ir išsiputė.

— O japonai mumis, vis gi, sumusė, Gavrilo! — linksmai sušuko Maklakovas, trinidadamas rankas.

— Niekaip aš negaliu suprasti tavo džiaugsmo šiame atvejyje! — tarė Krasavinas, ausims kratydamas. — Nors tai ir pamokino, kaip daugumas išsireiškia, bet vis gi pralieta rusų kraujas ir apsiereiškė spēkos stoka.

— O kas kaltas?
— Japonas. Ko jam reikia? Kiekviena valatybė privalo gyventi pati savyje... Jiedu ėmė ginčyties, bet Jevsiejus, apsidžiaugęs iš Maklakovo atsinešimo į jį, nesikliušė jūdvių ginčų. Jis žiurėjo šnipui į veidą ir įsliljo, kad su juo geriau būtų gyventi, negu su Petru, kuris nuolat keikia vyriausybę ir užtai gali bati suareštuotas, kaip ir Dudka.

Krasavinas išėjo. Maklakovas išsitrunkė laiką, perskaitė dar sykį ir prasiūokė žiurėdamas į Jevsiejų.

— Tad tamsta apie tai nei žodžio, niekam! Supranti? Jis pats išėjo?
— Taip. Išėjo ir sako: eik šalin!
— Ir Jevsiejus kaltai nusijuokė.
— Matote? Kitas jo vietoje būtų paglostęs tamstai kaklą.
Šnipas primerkė akis, pažvelgė į langą ir pamazį prašeko:

— Ta-ai... O tamstai reikia užsiimti pirklyba, kaip aš jau sakiau... Šiandieną tamsta esi linosas, aš nieko neturiu tokio... Eikit pasivaikščiotų. Šiomis dienomis aš pasistengsiu tamstą kitaip aprūpinti. Iki pasimatymui!

Jis ištiesė ranką, Jevsiejus dasilytėjo jos su dėkingumu ir išėjo laimingas.

XI.

Už kelių savaičių jis jautė save daug ramesniu ir geriau.

Kas rytmetį, šiltai ir gerai pasirėdęs, su smulkų prekių skrynute ant krutinės, jis atėidavo į tulą traktierių, kur paprastai susirinkdavo šnipai, į policiją arba į butą pas kurį nors tarnystės draugą; ten jam suteikdavo paprastus, suprantamus uždavinius: — eik į tokį ir tokį namą, susipažink su tarnais, išklausk, kaip gyvena ponai. Jis ėjo ir, jei jam pasisekdavo įsisprauti į nurodyto namo virtuvę, ant pirmo sykio jis papirkdavo tarnus žema prekių kaina, mažomis dovanėlėmis, o paskui atsargiai išklaussinėdavo apie tą, kas jam budavo paliepta dasizinioti. Kuomet jis jautė, kad surinktų žinių neužtenka, tad pridėdavo šį-tą iš savo galvos, pramanydamas ko truko, pagal planą, kurį jam nupiešė senas, riebūs ir jausmingas Solovjovas.

— Tie žmonės, kurie mums rupi, — sakydavo jis saldžiai ir su pasigėrėjimu, — visi turi vienodus papročius — į Dievą netiki, į bažnyčias neina, rėdosi menkai, bet apsiėjime yra labai mandagus. Skaito daug knygų, naktimis sėdi ilgai, tankini sukvečia svečius, bet vyno mažai tegeria ir kortomis nelošia. Kalba apie kitas valstybes ir tvarką, apie darbininkų socializmą ir apie visuotinę žmonių laisvę. Taip gi kalba apie beturčius ir kad reikia sukelti juos į maistą prieš mūsų Viešpatį Carą, išžudyti jo valdžią, užimti augštesnes vietas ir su socializmo pagelba vėl įvesti baudžiavą — prie jo jiems bus pilna laisvė.

Šitas šnipo balsas nutruko, jis sukosėjo ir jausmingai atsidusėjo.

— Laisvė... Tai, žinoma, kiekvienam maloni ir kiekvienam pageidaujama. Bet duokite man ją, tad aš, gal buti, pirmu žemės vagiumi tapein, štai kas. Net kudiikiu negalima suteikti pilną laisvę; šventi tėvai — Dievo išpažintojai, bet, vienok, papuldavo į kuno pagundas ir kuogeriausiai nusidėdavo. Ne laisvė riša žmones, bet baimė — žmogus privalo įstatymų prisilaikyti. Revolucionieriai gi nepripažįsta įstatymų. Jie susidoda iš dviejų partijų — vieni tuojaus nori išžudyti bombomis ministerrius ir ištikimus Caro žmones, kiti — paskui, sako, pirm maistas, o paskui visus išsyk nubausime.

Solovjovas užsimislįjęs pakelia budavo akis augštyr ir, patylėjęs, tęsia:

— Mums sunku perkratyti jų politiką, gal jie ten... ir ištikrujų ką nors supranta, bet mums tai kenksmingos svajonės — mes atliekame norus Caro, Dievo patepto, jis už mumis ir atsako prieš Dievą, mes privalome daryti tą, ką mums liepia. Norint išpirkti pas revolucionierius, reikia skųsties: gyvenimas, sakyk, yra sunkus beturčiams, policija akriaudžia ir jokių įstatymų nėra. Nors tie žmonės ir yra

vągiškai palinkę, vienok lengvatikiai, ir ant tos mekerės galima juos gaudyti. Su jų tarnais veak save išmintingai, jų ir tarnai nėra kvaili. Reikalingoje vietoje atleisk prekes pigiau, kad prie tavęs pripraty, kad tave gerbtų, bet saugokies nuožiuros. Kas tai? Pigiai parduoda ir viską klausinėja. Visų geriausiai jieskok sau draugių — kokią nors tokią špiogelę, krutingą, karštutę ir visaip tau bus su ja gerai. Jinai tai ir marškinius pasius ir į nakvynę užkvies, ir viską, ką liepsi, dasizinos, išuostys, tokia pelėlé minkšta. Su moteriškės pagelba gali toli ranką ištiesti.

Tas apvalus žmogus su apžėjusiomis rankomis, storalapis, visųtankiausiai kalbėdavo apie moteris. Jis nuleisdavo savo lipšnų balsą iki pašnabzdos, kaklas jo prakaitavo, kojos neramiai judėjo, ir tamsias akis be antakių ir blakstienų užpildavo šilti taukai. Gerai užuodamas kvapus, Jevsiejus rasdavo, kad iš Solovjovo visados kvėpi karšta, riebi ir apgedusi mėsa.

Kuomet Jevsiejus tarnavo policijoje, ten pasakota apie šnipus, kaip apie žmones, kurie viską žino, viską laiko savo rankose, visur turi draugus ir pagelbininkus, galėtų išsyk sugaudyti visus pavojingus žmones ir nedaro tai vien dėlto, kad nenori nustoti tarnystės ant tolesnio laiko. Įstojęs į apsaugą, kiekvienas jų prisiekia nieko nesigalėti, nei motinos, nei tėvo, nei brolio ir nei žodžio nepasakoti apie elaptą ir baisų tikslą, kuriam jie prisiekė tarnauti visą savo gyvenimą.

Jevsiejus manė pamatyti rusčius žmones, jam matėsi, kad jie privalo mažai tesikalbėti, kad jų kalbos nėra suprantamos paprastiesiems žmonėms, ir kiekvienas jų turi stebuklingą burtininko ypalybę, su kurios pagelba viską permato, skaito žmogaus mintis ir žino gyvenimo paslaptis.

Dabar gi gerai prisizürėjęs į juos, jis aiškiai matė, kad tie žmonės neturi savyje nieko ypatingo, iš atžvilgio gi į jį patį — nėra blogesni nei pavojingiesni už kitus žmones. Matėsi net, kad jie gyvena draugiškiau, negu abelbai priimta pas žmones, atvirai pasakoją apie savo nepasisekimus ir klaidas, tankiai ir linksmai juokiasi patį iš savęs ir visi vienaip uoliai, nors su kitokiu piktumu, keikia savo vyriausybę.

Jų tarpe jautėsi tamprus ryšys, matėsi rupestingumas vieno apie kitą — kartais atsitikdavo, kad kas nors jų pasivėldinavo ar neatėidavo į paskirtą vietą, ir visi tikrai nerimastavo, siuntė Jevsiejų, Zarubiną ar kokį kitą iš didelės „pagelbininkų“ gaujos, jieskotų prauzuvio po kitas vietas. Išsyk puldavo į akį pas jų didžiumą stoka godumo prie pinigų, norus pasidalinimas jais su draugu, kuris nusilošė kortomis arba kuris praleido savo rublius. Jie visi mėgo azartinius lošimus; juos, kaip kokius vaikus interesavo štukos su kortomis ir jie užvydėdavo sukčiams jų vikrumo.

Su džiaugsmu ir kartum pavydu pranešdavo vieni kitiems apie vyriausybės lėbavimus, smulkiai apsakinėdavo kaip atrodo, kokio yra kuno ir sudėjimo žinomos paleistuvės, karštai ginčydavosi apie įvairius lytiško susituokimo budus. Daugumas jų buvo nevedusių, beveik visi jauni, ir kiekvienam moteris buvo tartum degtinė, ji nuramindavo, užmigdydavo, su ja išėdavosi jie po šuniškos tarnystės vargų. Beveik kiekvienas jų turėjo su savim nepadorius paveikslėlius, kuriuos labai noriai peržiurinėdavo ir prie to bjauriai kalbėdavo, kas žadindavo Jevsiejuje aštrų, svaiginantį žingeidumą, o kartais — neužsikėjimą ir pasibjaurėjimą. Jis jau žinojo, kad kai kurie jų užsiima pederastija ir susinešia vieni su kitais, labai daug jų buvo užsikretę slaptomis ligomis, ir visi daug gėrė, maišydami degtinę su alumi, alų su konjaku ir visados stengėsi kuogreičiausiai pasigerti. Tik nedaugelis jų atsiduodavo savo darbu su tikru patraukimu, medžiotojų užsidegimu, gėrėjosi iš savo vikrumo, kėlė save į didvyrius, daugumas gi atlikinėjo savo darbą su nuobodumu ir tingiai.

Pasikalbėjimose apie žmones, kuriuos jie su-sekdavo, kaip žvėris, niekados beveik nesigirdėjo aštrios neapykantos, tokios kaip ve virte virė Sašos kalbose. Iš kity atsisiskirdavo Melnikovas, sunkus, apžėlęs žmogus su storu, banbiančiu balsu, jis vaikščiojo, keistai lenkdamas kaklą, jo tamsios akis visados kaž-ko su įtempimu laukė, jis mažą tekalbėdavo, bet Jevsiejui atrodė, buk tas žmogus nuolatos manęs apie baisenybes. Skirtingas atrodė Krasavinas su šaltu piktumu ir Solovjovas su saldžiu pasigėrėjimu, su kuriuo jis kalbėdavo apie mušius, apie kraują ir moteris.

Tarp jaunuomenės sukinėjosi Jokubas Zarbinas. Visados rupestingas, jis prie visų pribėgdavo su užklausimais, klausėsi pasakojimų apie revolucionierius, piktai raukė antakis ir kaž-ką užrašinėjo į savo mažą knygutę. Stengėsi patarnauti visiems įžmesniems šnipams ir aiškiai matėsi, kad jis niekam netinka, į jo gi knygutę visi nuožvalgiai žiūrėjo.

(Toliaus bus.)

išėjo tautiškomis drapanomis, su savo vėliavomis ir herbais. Matėsi hollandai, vokiečiai, francūzai, žydai, latviai, slovakai, armėnai, turkai, lenkai ir tt. ir tt. Nebuvo tik... lietuvių. Nei laikraščiai, nei visuomenė lietuvių nematė-negirdėjo. Jų Amerikoje nėra, nes ant Grand str. saliuose trisiasi...

Celebracijos baigiasi sekandžia programa:

Serėda spalvi 6: muzika ir lekiančios ugnys Queens apygardėje. Civiška paroda Yonkerse.

Ketvergus: Koncertai Yonkerse, paroda Ossininge, ant vandens nešioti bus istoriškai transparentai, taipgi da parodos įvairiuose priemiesčiuose, susirinkimas laivų ant Hudson upės, atidengimas fontano, ugnys, illuminacijos, bankietai, moterinių laivų lenktinės ant Hudson, vaikų pokyliai Albany, automobilių paroda ir militariški turnirai, visose kairuomenės stovyklėse.

Pėnyčia: laivyno paroda - nuveža „Half Moon“ ir „Clermont“ nudirbtuosius istoriškais laivukais į Albany; da parodos gėvėmis, ugnys, illuminacijos ir išdaliniai mokiniams dovanų Hudono nuolankos mokyklose; laivija apleidžia Hudson upę.

Subata - BROOKLYNO DIENA: iškilmingos parodos vokiečių, austrų ir šveicarų draugysčių ant Eastern Park way vieškelio, Brooklyne. Be to, da bus sportavimai ant vandens ties Yonkersu ir Cold Springs. Laivija išplaukia iš Albany į Troy, kur bus paroda ant vandens. Ugnys nuo Staten Island iki Hudson.

Daktaras Aldona S. Jankaukiene apsigyveno po 265 Berry St., prie Grand St., Brooklyn. Gydo visokias ligas moterų, vaikų ir vyrų. Telephonas Greenpoint 8.

„Raistas“.

(Kritika ir bibliografija).

Raistas (The Jungle). Parašė Upton Sinclair. Lietuviškon kalbon versta iš angliškios. Išleido Jonas Naujokas. Pusb. 355-VII.

Štai guli priešais mane ant stalielio nauja knyga, gražiai lietuvių kalbon išversta. Tai garsaus beletristo Sinklerio „Raistas“. Perskaičiau ją nuo pradžios iki galui ir supratau. Yra daugelis knygų, kad negalima suprasti. Rašo apie svetimus skaitančiam klausimus, painioja mislis, primaišo vandens ir uksno. Ne tas yra su „Raistu“.

Didelė knyga savo vertybėje, baisi knyga savo teisingumu!

Ar nori vargdieni-amerikietai pasizūrėti į veidrodi?

Tai skaityk „Raistą“.

Lietuvys jaunikaitis, Rutkus atvažavo Amerikon, su kruvele savo artimų draugų ir draugių. Pradeda naują gyvenimą. Naujame sviete—„aukso šaly“ Pilnas sveikatos, jaunystės, gražumo ir energijos. Papuola į Chicagos gyvenlių piovingias. Čionai ir prasideda jo gyvenimo drama, jo mokykla. Patiria visas Amerikos biznio suktybes, skriaudas nuo pabirkantų, jų neteisības linkui žmonių. Nėra to Lietuvoje, ka jis čia paregi: čionai taip surėdytą draugija, kad žmogus yra vienas kito priešu. Nėra tėviškumo, bro-

liškumo — biznis užmuša žmogaus jausmus. Rutkus stengiasi nors vieną artimą ir mylinčią širdį turėti — jis apsieveda su Ona. Tai pilna žydėjimo pora. Bet Amerikos gyvenimo nuodai tos poros neapleidžia. Vargai prispiria eiti į darba ir jaunutę, pagimdžiusią kudiki, Oną. Ji menksta. Jurgį sužeidžia ir jis netenka darbo; Ona stengiasi jį ir save su kudikiu maitinti ir vis dirba. Bet darbo netenka. Perdėtinis... suvilioja prie nedorų darbų. Ji nupuola, vėl gimdo ir miršta. Rutkus keršydamas užpuola ant perdėtinio; Rutkų už tai suima ir įdeda kalėjiman.

Uždenkim Rutkaus dramą. Ji yra padrebinanti. Ant tiek palengvės skaitytojai dažinuos, kad Rutkus tampa susipratusių darbininku.

Kas mėgsta skaityti apysakas, atlas čionai mistro ranka perpiešta čielę eilę gyvenimo apsiereikimų. Kas nori pažinti Amerikos darbininkų būvį, tegul skaito „Raistą“. Ne išmislytas romanistų sensacija, čionai rasi, bet galinga plunksna puikiai npiėstus, baisius vargdienių gyvenimo paveikslus.

Vertimas lengvas, spauda aiški. Viskas verčia ištarti išleidėjui tos knygos — aciu.

Kritikas.

„Lietuva“ No. 14, Balandžio 3 d.

KAINA KNYGOS „RAISTAS“ TIK 1 DOL. Pinigus siunčiant reikia adresuoti taip:

J. NAUJOKAS, (Vienybės L.) 120 Grand str., Brooklyn, N. Y.

Mūsų žingunė.

Sliburis — „Malune“, „Kepurė“. *Jonas Kriščiūnas* — „Lietuvių literatų gyvenimo klausimas“. *P. M. G.* — „Kam reikalingi pseudonimai?“. *J. Vėnūsus* — „Brangiai atsiėina“ (vertimas iš Tolstojo). *P. Gulbinas* — „Mūsų rašėjai“. *S. Strozdus* — „Gera dėjams“, „Progresistai“, „Nakties Dvasios“, „Yr šalis“.

Per „Liet. Ukin.“: *D-ras A.* — „Revoliucijos pasekmės“.

Patįs tiktai supranta pačius, ir panašius patiems, — kaip ir sielos supranta tiktai sielas. — *Whitman.*

Pranešame gerb. savo skaitytojams, kurių prenumeratos laikas jau pasibaigė, idant pasiskubintų atnaujinti. — „Vien. Lietuvn.“ išleistojai.

Pajieškojimai.

Jieškau savo pusbrojį, Jaczą Mankevičių, Kauno grub., Raseinių parapijos, kaimo Bakučiu. Malonės patsi atsišaukti arba kas kitas apie jį pranešti, nes turiu reikalą. Atsišaukit šiuo adresu: J. M. Bakutis, 88 Joiner st., Rochester, N. Y.

Jieškau savo brolio Juozo Dikselio, 18 metų kaip Amerikoje, pirmiaus gyvenó Chicago, Ill., o dabar nežinau kur; paeina iš Kauno grub., Raseinių pavieto, Sartininų miestelio. Jeigu kas apie jį žino, meldži duoti žinią šiuo adresu:

Kazys Dikselis, 101 Grand str., Brooklyn, N. Y. Gaus dovanų \$5.00.

Aš įtasiau naują šapą ant 40 mašinių, kur bus siuvama geri vyriški kotai, nuolatos darbas per apėkritus metus. Reikalauju primieruotojų, kšėnių darytojų, apvadziotojų, pamušėjų, operatorių, siuvejų, pakraščiu stryguotojų, prėserių, kam-pų darytojų, etc. Atsišaukit: Sehlitsky, 171-173 Stockholm st., Brooklyn, N. Y.

Puiki grosernia.

Parsiduoda lengvomis išlygomis. Lysas ant 3 metų. Du vežimai ir vienas arklys, taipgi visi daiktai, kas šiuo yra. Pardavimo priežastis, nori keliauti į Europą. 158 Perry ave., Mespeth, L. I. *W. Levandoski.*

Ziurėkite!

Bravaras turi ant pardavimo kelius gerus sėlinus už gyvus pinigus (cash) arba ant išmokejimo. Atsišaukite arba rašykit: Brewing Co. Agent, Washington Inn. 434 High st. Porth Amboy, N. J.

DR. RICHTER'S PAIN-EXPELLER

Žmogus jei kankinamas skausmais yra be pagalbos kaip akrotas sudažytas ant skalu. Ar kenčiate skausmus Romatizmo, Neuralgijos, Užsišaldymo ir t. t. tada pamėginkite porą sykiu sutepti su **PAIN EXPELLERIU**, PASOVENČIAIS NAMIŠIAIS VAISTAIS. Gaunama visose aptiekose už 25 ir 50 c. **F. M. RICHTER & CO., 215 Pearl st. New York.** *Temperit ant ant skaito — sveičio apatigimas.*

Walter A. Saxon, Garsingiausias advokatas aplinkyje kuris laimejo sunkiausias provas. **217 Havemeyer St., Huber Building, Opposite Williamsburg Bridge, BROOKLYN, N. Y.** Telephone: 5271 Williamsburg

SEIMYNINKYSTEI.

Ledų -krynius (ice-creats), visuomet turi buti užlaikomos švariai, vistiek ar jos butų gyvenamuose namuose ar biznio vietose, nes kitaip jos pavirs į besiveisimo vietas visokių ligų ir greitai pagimdys ligas skilvyje ir zarnose. Visuomet pirkit tiktai geriausių maistą, švarų ir šviežią ir nelaikykit įgari liekanų nuo valgių virtuveje. — Neprileiskite musų prie maisto. — Visuomet turėk savo namuose Frinerio Amerikoniskąjį Elikavę. Karčiojo Vyno ir vartok jį taip tankiai kaip tik pajausi kokią nors permainą savo apetite. Vynas yra labai geras vaistas nuo skilvio ir zarnų ligų, ir taipgi labai gelbsti nuo makraujstės ir abelo silpnumo. Vaistas privers prie darbo gromuliavimo organus, suregulius gromuliavimą ir priduos įgę visam organizmui abelna. Gaunamas aptiekose. *Jos. Triner, 1333-1339 So. Ashland ave., Chicago, Ill.*

Godotinas A. E. Sisson.

God. A. E. Sisson iš Erie, Republikonų kandidatas ant generališko inspektorius Pensylvanijos valstijos, paeina iš prastų žmonių. Jis gyvenó šioje valstijoje nuo trijų savo amžius metų, mokinosi mokyklose pakol nepabaigė ant advokato. Nuo seniai jis užima viešus urėdus. Du sykiu buvo aprinktu pavieto advokatu (district attorney), tris kartus valstijos senatorium ir vis pasirodė geru Republikonu. Kaipo generališkas revizorius jis pridabos takų rinkimą, o jo ilgmetinė praktika, kaipo advokato ir legialiaturoje daro jį atsakančiu naujam urėdui. Jis jau darodė, jog yra sąžinišku žmogumi ir oliu darbininku dėl žmonių labo. Didžiausia jo stornone buvo žmonių nauda. Užtai kiekvienas valstietis gali ir ant toliaus jam pasitikėti ir už jį balsuoti.

Severos Vaistai yra padariti tikrai pale moksliszka metoda ir isz czyscziausio materiolo.

AR TURI LIGA INKSTU?

Jaigu taip, tai bus tau ramu išgirsti kad tukstantciai serganciu ant skilviu ypatu, kurie turejo apsunkinimą plaučiu ir didelį nesmagumą puslės pajante tuojaus palengvinimą kad tik eme vartoti

Severos Vaista ant Inkstu ir Plaucziu

Šitas vaistas tai ne vale koks tian naujai išrastas, bet per ilgą laiką gerai ištrinetas ir suteike neprašalinamos darodos, kad yra geriausias dėl gydymo sekačių nesmagumų:

- Skaudejimą kryžiu,
- Skaudejimą po ktntines,
- Skaudejimą ir užvertimą galvos,
- Sutinimą pedu ir blauzdos,
- Sausumą ir nelygumą skuros,
- Balta-geltoną vėdą,
- Sutinimą po akciu,
- Negalejimą užlaikyti mizmas,
- Skaudejimą prie mizmo,
- Pieskinį mizalą.

Kada tik patemisi nors kokį iš minetu nesmagumu, tai tuojaus pradek vartoti mūsų vaistą, kuris jus ne apgaus ir ligą kogreičiausia prašalins pilnai. Suteikia palengvinimą užkrantom krauju įnustam, prašalina nesmagumą puslės ir visokį vidurinį užsudejimą.

Jaucziosiu visai sveikas. „Ačiu Jum už jusu Vaista nuo Inkstu ir Plauciu. Kada emiau vaistą pagal jusu riu parodu visi nesmagumai išnyko ir dabar jaucziosiu visai sveikas.“ *William Otto, Vernon, Texas.* Kaina 50c ir \$1.00.

Ant pardavimo kožnoj aptiekoj. Reikalauk Severos. Neimk kitu.

Fiziskas slobnumas.

Tankiausias priežastis fiziško slobnumo yra: sunkus malimas, užseniusis nemalimas, tankus arba paprastas užkietėjimas, inkstumas, maliariskas nesmagumas, mažumas kraujo (ypatingai pas moteriu, kurios turi kudikius), bemeiga, persunkus darbas ir rūpesčiai.

Severo Gyvenimo Balsamas

yra geriausiu vaistu šelpti ligonių ir prašalinti visas angščiau minetas ligas. Sugražina fizišką pajiegą ir sutveria organizmui naują gyvenimą. Kaina 75 centai.

Virszutinis Gydymas.

Virszutinis skaudejimas tankai tiesioک prispau-do žmogų kad atsargiai apsiėtu su skaudančią vietą ir kad kuogreičiausia pradetu gydyti ją su

SEVEROS Szv. Gothardo Alieju.

Tas aliejus greitai parneša palengvinimą ir prašalina visus skaudejimus nuo sužėdimo, žalidu, sumušimo, nuštutinimo, bei visokiu gatunku rumatizmo, neuralgijos, skaudejimo kryžiu, sciatižtos ir skaudejimo vėdo. Kaina 50 centu.

Daktaro patarimai dovanai.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

KARO SYRUP
uzteptas ant duonos yra gerai alkanam vaikui arba vyrui.
Pamėgink ir persitink koks puikus skonis. Yra tyras ir nandingas -- maistingumu virsija kitus syrupus. Prilimus visiems. Zmonės, kurių viduriai nesuvirina kitą syrpa, Karo valgo liusiai.

KARO
CORN SYRUP

10 C. uz DIDELE BLEKINE
Klausk savo groserniko

TEMYKITE!
Uzdeju Krautuve Apsivimu
(Shoe Store)
Visokiam pasirinkime ir prekės.
Atsilankykite ir persiliudykite apie
daugumą ir geruą tavorą.
L. Buczinskas,
218 Grand St., Brooklyn, N. Y.

LIETUVIŠKA KARCĪAMA
A. ADZGAUCKO,
palei Lietuviską hažnyčią,
Plymouth, Penn'a.
Skanus alus, puikiausia arielka,
visokis vynas, porteriai,
ėlius ir kvepianti cigara.
Atsilankykite pas seną biznerių ir
visiems pažįstamą A. Adzgaucką.

Old Phone 293-R. New P-ne 1500-R.
Lietuviškas Graborius,
Fr. Kavaliauskas,
Karietos Laidotuvėms, Vesi-
homis ir Krikštynkms.
57 Cor. Hazle & Stanton st.,
Wilkes-Barre, Pa.

PIRMAS LIETUVIŠKAS
Fotografistas ir Maliorius
VISOKIŲ ABROŽŲ.
—Darba—
atlieku puikiai už prie-
namą prekę.
Kogeriausia
darau nau-
jas skripkas
ir taisau.
G. BENSON,
328 Bedford ave., BROOKLYN,
N. Y.
(tarpe So. 2-nd ir 3-rd st.,
du bloki nuo Grand st.)
Gelerija atidara nuo 8 ryto iki 6 val. vakare.
Utarininkais ir Subatomis iki 9 val. vakare.

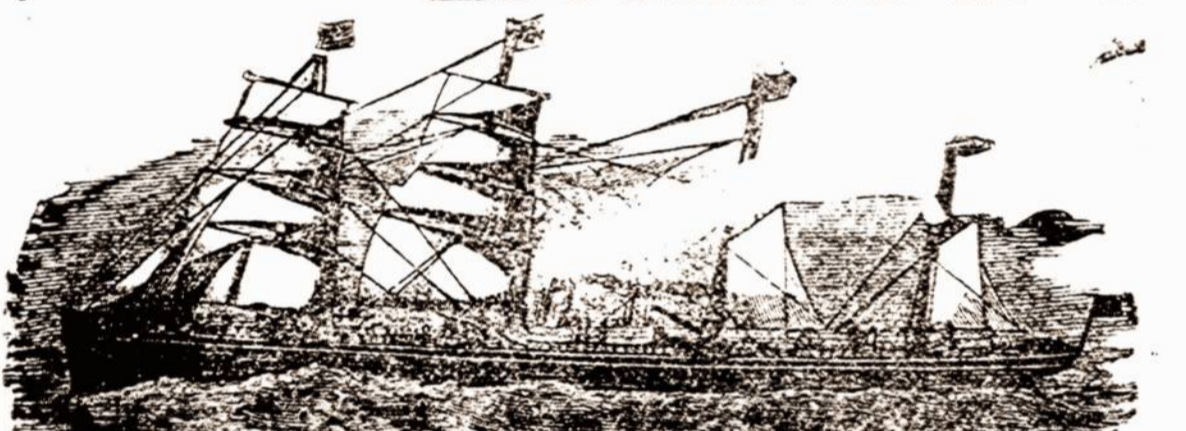
Naujas Tel. 1005. Senas Tel. 578M
Dr. Albertas Kauffman
Gdytojas iš seno krajaus.
Specijalistas nuo visokių
ligų.
Gydo net labiausiai užsienėjusias vyrų,
moterų ir kudikių ligas.
Galima snisnėkėti lietuviskai, len-
kiškai, rusiškai, vokiškai ir slaviskai.
VALANDOS PRIEMIMO.
nuo 8 iki 10 iš ryto, no 2 iki 4 po piet
nuo 7 iki 9 vakare.
No. 51 N. Washington street
Wilkes-Barre, Pa.

New Phone 4023-2. Lock Box 48.
CHAS. ADAMS.
Laikau agenturą, parduodu šifkortes
ant geriausių linių ir greičiausių lai-
vų ir siūniu pinigus į visas vietas da-
lia, saugiai, greitai ir pagal tos dienos
kursą. Prieig tam laikan **HOTELI**
Chas. Adams,
George ave & Ash st., Parsons, Pa.

Jonas S. Lopatto,
Attorney and Counsellor-at-Law (Lietu-
vų advokatas pabalgis Pennsilvanijos
Universiteta), užsima varymu proų vi-
suoje teismoose.
Offisas rumose 47-48-49 Bennett
Building, kampo Public Square ir North
Main Street, WILKES-BARRE PA.
Telefonas naujas Office 37
,, Residencijos 1284-R.

Lietuviškas Žiegormeisteras.
Sizuomi užsimu jau 18 metų.
Prancūziškas Lietuvos
kad uždeju didelį krautuve
visokių žiegorių ir žiegorų
kaip tai, laikrodžių stienčių,
kisenčių, kiserių, kiserių
ir moteriskų su gražiom kvie-
koms ir t.t. Pašioje žiegor
šiluminių ir šelp nesit vakti-
namo ir merginos o dideliam
pasirinkimo ir uz prietama
prekę **VISOKIŲ MUZIKOS**
IRANKIŲ.
Stripas, amonka, strunų, klarnetų, britvų, dra-
konėms, masėdžių ir parsonų. Teipogi žiego-
sūsius patiesau.
M. MINKUS,
kampus Hancock ir
226 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa.

P. V. ROVNIANEK & CO.
Seniausias Lenkiškai-Slaviškas
BANKINIS NAMAS
Uždėtas prieš 21 metus.
KANCELIARIJOS: 25 Ave. A., New York, N. Y.
612-614 Grant st., Pittsburg, Pa.
305 North Water st., Conneville, Pa.
TAUTIEČIAI!
Jeigu norite siusti pinigus į seną kraują, arba reikalinga
kokia roda ar pagelba —
Paminkite, kad P. V. ROVNIANEK & CO. seniausias
bankierius visoj Amerikoje, žinomas, kad teisingai, pigiai ir
greitai siūnčiam pinigus. Parduodam laivakortes ant visų linijų,
kaip tai: Bremen, Hamburg, Rotterdam, Antverp, Anglija,
Fium, Libau ir t.t. Paimam visokias reikaluose turto ir karei-
vijos provas. Priimam ant padėjimo pinigus ir už metus mo-
kam procentą.
Su bent kokiu reikalu kreipkitės ypatingai ar per laišką:
P. V. Rovnianek & Co.,
25 Ave. A., NEW YORK, N. Y.

Max Kobre
Litewski i Polski BANK
40 Canal Str., —142 Division Str., New York
Filija 81 Grand st. Brooklyn, N. Y.

Prieteliai! duodu jums žinią, kad mes parduodam šifkortes ant visų
greičiausių laivų už pigiausių prekę. Esu užtvirtintu agentu ant lini-
North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburg, Red
Star Line, Antverpo ir Netherlands Lines Roterdamo. Siūniame pini-
gus, kurių jūsų prieteliai gauna į 15 dienų. Musų kantonroje galite suš-
nėkėti lietuviskai ir lenkiškai. Ateikite ir persiliudykite, kad mes per
52 metus su kožu apsiėjome teisingai. Teipogi parduodame tikius ant
visų geležinkelių Amerikoje ir Europoje.
Duodam žinoti kad mes priimam pinigus į deponiją bankos ir mokam
po 3 procentus ant metų. Procentą tik tą mokam nuo 50 dolerių ir vir-
šaus, ale kad buva padėti ne mažiau kaip 6 mėnesius. Padėti ir išimti
gali kožną dieną nuo 9 ryto iki 2 po pietų, ir nuo 4 iki 8 val. vakare.

Julian Tiesu, Czapka.
Adwokatas ir Notary Public.
Office: 8 N. Main st., Wilkes-Barre
Pa., kasdien.
138 S. Washington Ave.
Scranton, Pa.
Panedėjiais ir Ketr. nuo 6 iki 7 vak.
Užsimu provomis Wilkes-Barre
ir Scranton ir teipgi pas skvairas, pa-
liudyjimus (doviernistis) išrupinu
Rosijoje ir Lietuvo.

GERIAUSIA UŽEIGA LIETUVIAMS
— pas —
Jona Kūlboka
SKANUS ALUS, GARDI ARIELKA,
VISOKI VYNAI,
— KVEPIANTI CIGARAI.
74 Grand st., Brooklyn, N. Y.
(kampus Wythe ave.)

LIETUVIŲ DAKTARAS.
ŽINOMAS
Daktaras draugysčių: Šv. Jurgio,
D.L.K. Godimino, Šv. Petro ir Povilo
OFISO VALANDOS: TELEPHONE:
8-10 A.M. 1950
1-2 A.M. GREENPOINT—
6-8 A.M.
DR. H. MENDLOWITZ
271 Berry st., Brooklyn, N. Y.

PLYMOUTH NATIONAL BANK,
East Main st., Plymouth, Pa.
KAPITOLAS: 100,000
PERVIRŠIS: 60,000
Tris procento mokame ant padėty pi-
nigų. Bus išmokėta ant kiekvieno pa-
reikalavimo. Geriusta užtikrinta ur-
diska banka.
John R. Powell, Presidentas.
John J. Moore, Vice-President.
G.N. Postlethwaite, Kasterius.

New Phone 1284-R.
PUIKUS HOTELIS!
KAZ. MILIŠAUSKO!
Geriausia užeiga lietuviams.
Sala Mitingams ir Susirinkimams.
Prieig tam laikui kriaučyste. Ste-
liuotus siutus dirbu pagal naujusia
mada, už prieinamą prekę.
Reikale nepamirškite savo lietuvių.
243 E. Market st., Wilkes-Barre, Pa.
Hotelis žemai, o kriaučyste viršų.

Lietuviškas Džiegorinikas
Sizuomi užsimu jau 20 metų.
Užlaikau visokios rusies laik-
rodžius, stieninius, papatonių
ir kisenčių, vyriškos moteris-
kus, ankštas ir sidrinius
režebiltus, visokius žiedus, ap-
liks, auksines ir bronzines
teipgi vieniavnei žiedus, ane-
du lites, dienas, mėnesį metų
su vardais dymai. Teipogi tai
su visomis visoms pamirškė ir
pamirškė dalykus. šaukėta už
jūsų prekę snisnėkėte rasyste.
Norinti uzdordintu laikrodžiai, auksiniai ar sid-
riniai, ar pakuočota, tegal pristenėte savo tikra
adresa ir 50 ct. o mes pristurim ant Expresso ir
peržiurėjus gali užsimokėti pinigus ir pasiimti.
VINCAS URMANAVICZIA,
49 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Pirkė \$10 už butsa. Prieig apmokamas
H. B. ROSENSON,
317-319 Grand St.,
Brooklyn, N. Y.
Telefonas, 1108 W. 7th Street.

NEAPSIGAUK PATS SAVE.
Vyrai ir moteriai, kurie apsigaudinėja patys, yra didžiausią savo
priešai. Dievas davė Tau sveikatą, ta didžiausią turčią, kičiant ją ser-
getumei ir atsakančiai naudotumėsi. Didelis upes snidėjęs iš mažų
upelių. Didelis medis išaugo iš mažų atžalų teipgi ir stu-
kios malkinantis žmogų — li-
gos ir išsiplėtojęs iš menku
apsireikimų nesveikųjų; to-
dėl jei pajutęs tuojaus nesig-
gydyti o sakydamas lauksti ry-
tojaus, tada apsigaudinėsi
patsai save.
Neapsigaunk patsai save be-
laukiant rytojaus; atėik ar
rašyk dar šiandien lietuviskai,
pas gerai žinomus pasauljeje
Profesorius, kurie tuojaus
uzsimu Tavo sveikatą, sutei-
kiant vaistus ir pagelba, teip
kaip ir tiems truktantiems iš-
gydyti. Ka jau kič daktarai
buvo atsisakė, nstojant vil-
ties. Neapsigaundėk pats
save, ilgiau. Neatidėliok, kad
iš menku nesveikųjų, pasi-
darytų didelė liga. Bet jei esi
jau apsilėdes ir liga yra pa-
vojinga, nemustok vilties, nors
kiči daktarai nesgydė. Musų
gerius Profesoriai yra atsižy-
mėję Medicinos moksle ir ži-
no, ką ir kada reikia daryti iš-
gydymui, kada kiči nesugeję
pagelbėti. Atsilankyk ar para-
šyk:
The COLLINS N.Y. MEDICAL INSTITUTE
140 West 34th Street, New York, N. Y.
Dr. J. J. McGlade, Dr. J. F. Coyle, Medical Direktoriai.
Kasdien nuo 10 iš ryto iki 5 po p. švent. nuo 10 iki 1 Vak. Ut ir Pet. 7-8
Prisistuk 10c. markėms, apturėsi garsiąją knygą, Dr. E. C.
Collins, "Vadovas in Sveikatą", parašytą lietuviskai.

Dr. O'Malley išaiškina priežastį
pasekmingo gydymo.
ISSIVERŽIMAS.
VERIKOSELE arba netikras **ISSIVERZI-**
MAS. HYDROCELE arba vandeninis **ISSI-**
VERŽIMAS. PUCKAI ir visokios **UODOS**
LIGOS.
Be jokios operacijos, skaudėjimo, ar apleidimo savo
kasdieninio darbo.
PRIEŽASTYS ISGYDYO.
1. Delto — kad jojo neskaudantis iš-
gydymas yra naudojamas per 25 m.
ir likos ištyrinėtas per daugelį metų.
o taip vadinami išsiverzimo specialis-
tai stengėsi naudoti ir sekt paskui jį.
2. Delto — kad jisai jau išgydė 12.
000 ligonų, daugelis atvažiavusių ir pa-
sekmingai išgydė su savo išradimu.
3. Delto — kad jisai gali medegiškaiki
ir profesionališkai užtikrinti kožną
prizažėjimą. kurį duoda del savo
ligonių, o gyvendamas ir prakti-
kuodamas tarp jų 25 metus yra ge-
ras liudijimas apie jo tinkamą.
LIUDININKAI ISGYDYO.
G. A. Fritzinger, (paliemonas)
išgydytas nuo sunkaus išsiverzimo 5
metai atgalios, nuo tada nenešioja
jokių diržu.
Thom. B. Williams, anglekasis iš
Hyde Park, išgydytas nuo išsver-
zimo, 5 metai kaip diržo nenešioja.
William H. Adams, fajermanas
Sheldon Axle Works, Wilkes-Barre
išgydytas nuo išsiverzimo, kurią tu-
rėjo per 15 metų.
R. D. Greenwalt, Plains mašiništas
prie Prospekt brekerio, 2 vaikai 3
ir 9 metų senumo, išgydytas nuo iš-
verzimo, o dirba, nenešioja diržo 2 m.
Su tokioms priežastims ir liudijimais ar da vilkintumėt atsišaukt pas
Dr. O'Malley kuris jus egzaminavus už dyką ir pasakys kas jums kenkia
ir kaip apsiginti. Geriau pasinaudot iš 25 metų praktikos ir nustot jieš-
kot pagelbos kur kitur, kurie jus tik apgaudinės ir nieko negelbės jums.
PASIKALBĖJIMAS DYKAI — YPATIŠKAI AR PER PAČTA.
Atsiusk adresa, o prisistysim knygutę su abrozėliais apie išsiverzima
uzpečėtytam koperte.
DR. ALEXANDER O'MALLEY,
158 Washington st., Wilkes-Barre, Pa.
Kur galima susikalbėti Lietuviškai, Lenkiškai ir kitomis kalbomis.

Telefonas 8 S.
P. V. Obiecinas & Co
Cor. 12 th and Carson st.,
S. S. Pittsburg, Pa.

JOS. ANDRIUSZIS
Sinclair House,
Didžiausias ir puikiausias saliu-
nas, geriausia užeiga lietuviams
85 N. Main St.
PITTSTON, PA.

Skaityt ir temykt!
Vienas zodis protingam geriaus
kaip dešimtis žodžių neprotingam.
Laikykitės seno aptiekoriaus,
senei žinomo visiems
po šiokių adresa:
H. A. Medoff,
151 Metropolitan Avenue,
BROOKLYN, N. Y.
Vienas senas prie-
lius geriaus už du naujų.
Pas mane visada galite gauti
EUROPIŠKAS IR
AMERIŠKAS
GYDUOLIS
už pigiause prekę.

Norintiems vesti arba lai-
mingai gyventi jau apsiavedu-
siems, patariama nusipirkti tik
ką išėjusių gražių knygelę:
Kaip apsivesti ir
laimingai gyventi?
parašytą K. Stkls. Oia yra su
lasinėta daugelis ilgesnių ir
trumpesnių straipsnelių, minčių,
aforizmų ir juokelių, vis apie
ženybinių gyvenimą, kuris iš
1000 lietuvių 999-nius gyvai
interesuoja. Kaina visai ne-
brangi — tik 15 centų. O laikas
ją skaityti pats-tas: gavėnia
praėjo, kita dar toli.
Pavieniai pirkėjai ir agentai
kreipkitės šiuomi adrusu:
J. J. Paukštis & Co.
120-124 Grand st. Brooklyn, N. Y.

HOTELIS
VIN. DAJNIO
12 W. Main st. Plymouth, Pa.
Užlaiko visokios arielkos, vyno,
skanus alučio, porterio ir kve-
pianti cigara. Galė dėl draugys-
čių ir šiep susirinkimų.
Reikale kreipkitės pas savo tau-
tietį **VINCĄ DAJNĮ.**

AUG. PIKUTIS
LAIKAU HOTELI
Šaltas alus, skani degtinė, vi-
soki vynai ir Havanao cigara.
Lietuviai atsilankykite pas
savo tautietį
Aug. Pikutis,
52 E. Main St. Plymouth, Pa.

PUIKUS HOTELIS
Andriaus Milišausko
Visada šaltas alus, skani arielka,
ėlius, porteriai, visoki vynai ir kve-
pianti cigara.
Lietuviai vietiniai ir atvažiavė iš kit-
tur, nepamirškite šios puikios vietos.
16 Baltimore st. Wilkes-Barre, Pa.
Priešai Central Dry

W. SŁOMINSKA,
679 Milwaukee Avenue,
CHICAGO, ILL.
Mano Dirbtuve tapo
Apdovanoata
DWIEMS MEDALIAMS
ant Kosciuszko Paro-
dos už rupeštingą, tei-
singą ir artistizką iz-
dirbimą.

KARUNŲ, SZARPU,
KUKARDŲ, ROZETŲ,
BERLŲ, MARSZAL-
KINIŲ LAZDŲ ir tt.
Turiu už garbę apreiškinti guo-
dotiniems Kunjams ir guodtin.
Draugystėms, kad asz dirbu wi-
sius auganziaus pamintus dsi-
tus **Pigiauseli, Telcingiauseli**
ir **Geriauseli,** nes per 30 metų
uzšimdamo isdirbimais įgijau
geriausę praktikę ir dėl to galu
viską padirbt pigiau ir geriau ne-
gu kiči fabrikai.
Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.